

UNIVERSITAS TYRNAVENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

1 | 2016

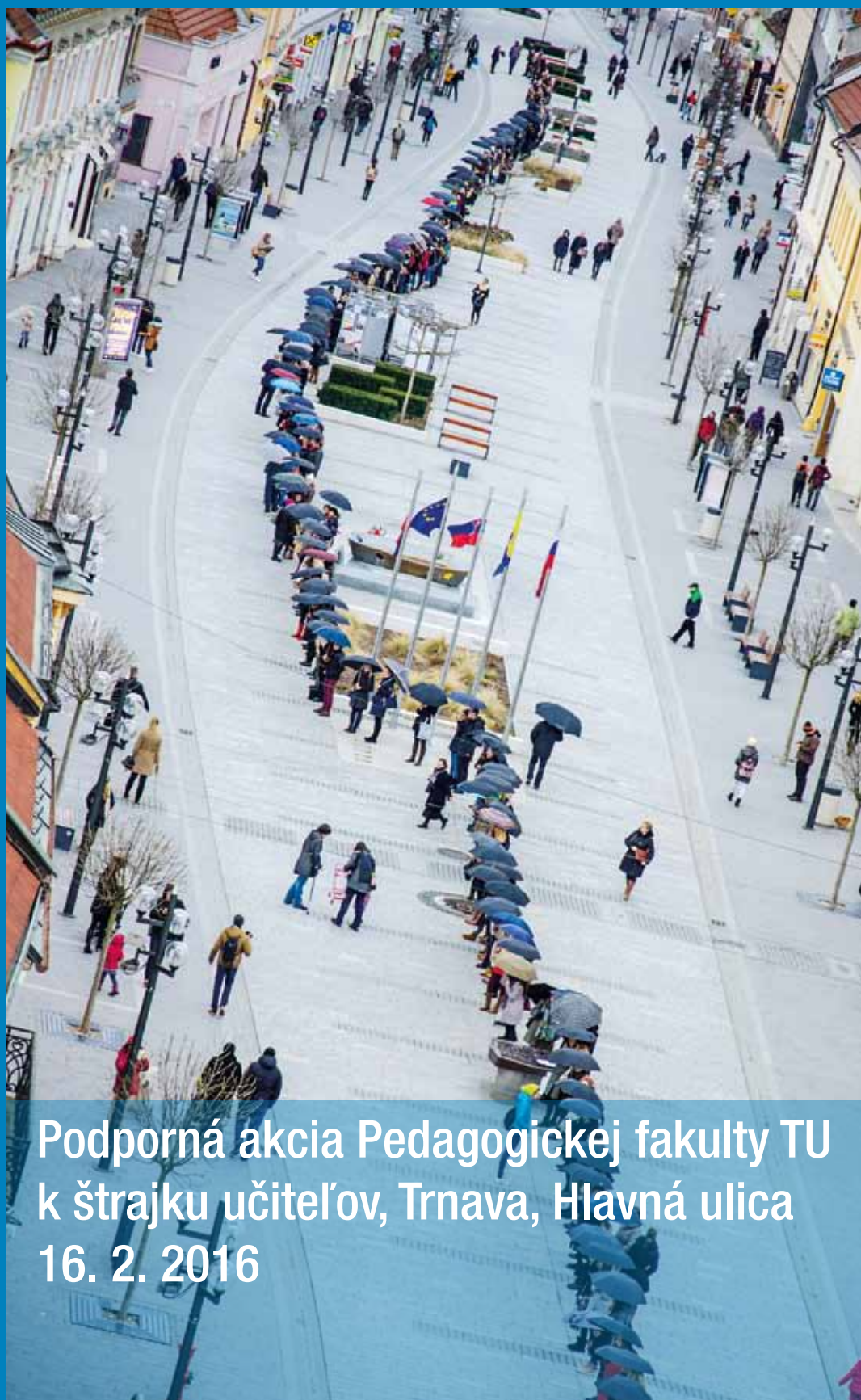
Týždeň slovenských knižníc
v univerzitnej knižnici

Rozvojová spolupráca pracovísk
Trnavskej univerzity s Keňou

Pripomínáme si výročie úmrtia
Félixa Litvu

Podporná akcia Pedagogickej fakulty TU
k štrajku učiteľov, Trnava, Hlavná ulica
16. 2. 2016

OBSAH

Pohľadom rektora	2
Na pulze univerzity ..	3
Profily osobností	10
Čas na interview	11
Zo života fakúlt	14
Študentská panoráma	24
Ponad čas	26
Učiteľské a študentské mobility	28
Názory, myšlienky, informácie	30

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

časopis Trnavskej univerzity
v Trnave

Číslo reg. na MK SR: EV 4665/12,
ISSN 1338-9025

Vydáva Trnavská univerzita

v Trnave, Hornopotočná 23,

918 43 Trnava,

IČO 31 825 249,

č. tel.: 033/5939111

<http://www.truni.sk/>,

e-mail časopisu:

casopis.TU @truni.sk

Predseda redakčnej rady

a zodpovedný redaktor:

prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Členovia redakčnej rady:

doc. Mgr. Erika Juríková, PhD.

Mgr. Michaela Rušinová

doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.

Barbora Švihoríková

prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.

Mgr. Klaudia Vídová

ThDr. Cyril Šesták SJ, PhD.

Bc. Matej Hákač

ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, ThD.

PhDr. Zuzana Martinkovičová

PhDr. Henrieta Žažová, PhD.

Spolupracovníci:

PhDr. Adriana Krupová

PhDr. Marián Manák, PhD.

Výkonný redaktor: Emil Borčín

Grafická úprava: Jana Janíková

Tlač: Typi Universitatis Tyrnaviensis,

vydavateľstvo TU, spoločné

pracovisko Trnavskej univerzity

a VEDY, vydavateľstva SAV

Foto na obálke: Veronika Strečká

Periodicita vydávania:

štvrtročník

Dátum vydania periodickej tlače:

marec 2016, ročník piaty

Milé čitateľky a čitatelia,

výsledky parlamentných volieb 2016 sú nám známe a ja som si v tejto súvislosti veľmi jasne uvedomil, že naša alma mater pre spoločnosť v celom jej spektre rôznych zoskupení obyčajných či aj mimoriadnych ľudí, skupín záujmových, národnostných, názorových, väčšinových i menšinových, úspešných i neúspešných, pravicových i ľavicových, znamená niečo výnimočné – národnú i individuálnu stabilitu, hĺbku a stáročno-súčasnú vôľu posúvať veci ďalej. Špeciálne to pri Trnavskej univerzite v Trnave vidím takto, a to napriek všetkým diskusiám o postavení humanitných a spoločenských vied, skĺznutým do hesiel a opakovania odkiaľsi

odchytených fráz. Dovoľte mi však položiť zopár otázok, na ktoré nedávam vopred odpoveď.

Odkrývať pravdu je základným poslaním vedy a sprostredkovať ju správne ďalším generáciám je základným poslaním učiteľa. Dobrá veda sa ambiciózne pýta na príčiny a súvislosti vecí a udalostí a na zmysel jednotlivostí i celku; nevynímajúc zmysel okamihov nášho života i jeho vlastný cieľ. Nesmie si vopred povedať, že nepôjde ďalej ani že človeka nič neprevyšuje. Musí pripustiť všetko, čo je rozumné, a skúmať to. Veda len tak pomáha človeku premýšľať, aby sa niekam dostal a zistil, kým skutočne je. A aby niekomu naozaj záležalo na študentoch ako na ľuďoch, keď absolvujú školu. Kompas... Zhrdzavený, dvetisícročný. Príklady života, slová dosť presvedčivé na to, aby prenikli cez naše tvrdé povahy a osudy. Múdrosť odlíšenia dobrého od zlého a odvahy, aby sme si to vedeli povedať. Nejaký ten tajomný zdroj životnej nádeje, ktorá nespočíva v presvedčení opierať sa len o našu vlastnú silu. Svetlo, v ktorom možno poznať príčiny a súvislosti. A aby nám niekto ukázal a vysvetlil všetko o pokoji hlbiny srdca v nepokoji povrchu života a predložil jasnú predstavu o tom, kto to tu má vlastne všetko v rukách. Ak sa k tomuto priblížime, možno nájdeme a oživíme čosi veľmi dôležité – a tým je naša identita. Chceme mať však svoju identitu a chrániť si ju?

V slovenskom jazyku má slovo intelekt iniciálku I, humánnosť iniciálku H a spiritualita iniciálku S. Intelekt, humánnosť a spiritualitu, takto to pripomína známe IHS. Zdá sa mi, že možno vyzdvihnúť jezuitské princípy vzdelávania v sekularizovanom svete takým spôsobom, ktorému univerzity na Slovensku i v Európe môžu porozumieť. To je dôležité, lebo inak by tento poklad mohol byť síce sám o sebe veľmi hodnotným, ale v živote málo pochopeným či dokonca marginalizovaným v spleti relativizovaných pohľadov na vzdelávanie a vedu. Trnavská univerzita v Trnave má od roku 1635 jednu osobitosť a dar, ktorý nemá na Slovensku nijaká podobná inštitúcia. Môže čerpať z prameňov múdrosti kresťanstva, ako aj pravdivosti, poctivosti a systematickosti v dialogickom prístupe jezuitov, z ich poslania, ktoré sa v zmysle odkazu ich zakladateľa týka výrazne aj vzdelávania a vedy. Tento dar je však niekedy aj náročným bremenom, plným zodpovednosti. Využívame ho naozaj dostatočne, alebo – počítame s ním vôbec vážne?

Počas prežitých rokov na našej univerzite som pochopil, že každý z tých, ktorí na nej pracujú, má svoju vymedzenú pôsobnosť, každý niečo robí a že je to v podstate živý orchester. Keď zaškrípe jeden nástroj, pokazí toho dosť, ale keď nie, keď to každý uhrá, je to úžasný zážitok. Ja mám to šťastie, že spolupracujem s vynikajúcimi ľuďmi – vo vedení, administratíve i na fakultách, že si rozumieme pracovne aj po ľudskej stránke a že to, čo robia, spravidla aj dobre vedia. Nadšení študenti nedávno založili Študentskú radu a univerzita dnes už dýcha oboma stranami plúc... Samozrejme, všetci sme ľudia, nie že by sme nerobili chyby, ale zdá sa mi, že dokonca aj to má akýsi svoj zmysel. Aj ja si dobre uvedomujem svoje nedostatky, a to ma robí pokojným, keď by som sa mal azda rozčúliť, keď niekto niečo zanedbá alebo pokazí. Jednoducho sme takí všetci, sme v určitom zmysle skvelí a zároveň skvele aj kazíme veci. Ide azda však o to, aby sme boli

vďační za to prvé, vedeli sa z toho skutočne povzbudiť a potešiť, a to druhé brali ako zákonitosť – keď sa niečo robí, tak sa robí aj zle. Tým nechcem povedať, že sa s tým máme uspokojiť a stále poctivo opakovať chyby alebo zabúdanie. Ale vcelku som si istý, že tento náš orchester hrá veľmi dobre. Toto nie je priestor na vypočítavanie úspechov, ale možno jednoduchšie by som povedal, že univerzita má dobré meno, chce dať študentom maximum bez skratiek, chce vidieť vo vede nielen informácie, ale aj súvislosti a pozná svoj smer, vie, čo chce. To dnes naozaj nie je málo... Vieme to a cítime sa pri stretnutí s inými, možno od nás kvantitatívne väčšími, tohto pokladu súčasťou? Dôstojne a zdravo sebavedome?

Zdá sa, že dnes je situácia zložitejšia nielen v porovnaní s tou, ktorá bola pred storočiami, ale aj s tou, v ktorej sme sa nachádzali pred desaťročiami. Strelku kompasu životnej orientácie a záujmov v nás i v spoločnosti priťahuje oveľa väčší počet silných centier a signálov vrátane množstva správne nespracovaných informácií, zložitejších a neslobodu vytvárajúcich ekonomických podmienok, komplikovaných požiadaviek na výkon škôl a učiteľov, tendencií k obchodnému vzťahu univerzity a jej študentov a relativizácie a nivelizácie hodnôt, ako aj ich

zdroja. Sme dezorientovaní a posunutí v myslení. Sila sa meria viac schopnosťou premôcť druhého, než samého seba. Zdá sa, že posledný groš darovaný vdovou nepomáha mohutnej sofistikovanej ekonomike. Ľudia túžiaci po spravodlivosti sú predstavovaní ako naivní a vôbec nie sú nami blahoslavení. Fascinujú nás slová ako ľudské práva, málokto sa však zaujíma o človeka. Vyznávame rovnosť všetkého so všetkým, dobrého i zlého tvrdiac, že vlastne nik nemá právo a schopnosť odhadnúť, čo je dobré a čo zlé. Základom rozhodnutí nie je uholný kameň, ale ľudský, politický, ekonomický a spoločenský „šalung“, forma, do ktorej si každý hádže svoj materiál, ako vie. Sem-tam sa síce stavba zrúti, ale potom si znovu urobíme novú formu, do ktorej opäť čosi vhadzujeme. A ak niekto pripomenie ten dvetisícročný kompas, ktorý by predsa niečo mohol ukázať, nie je korektné ho vidieť, pretože sused vedľa nás ho nemusí chcieť vidieť. Pravda nás môže oslobodiť od tmy a lásky od strachu; problém je len v tom, že sa nám tomu nechce uveriť, lebo sme príliš zranení vlastnými opačnými skúsenosťami. Cítime, že naše sily sú obmedzené. Ak aj vládžeme, často musíme používať svoje metódy a prostriedky len opatrne a nedotýkať sa nekorektných otázok... A dovoľte mi preto položiť poslednú otázku: Neskončili sme s naším presvedčením, že je ešte možné niečo urobiť a zmeniť?

Ručíme vlastnou integritou, štrajkujeme tiež

Učitelia a študenti Trnavskej univerzity sa protestnými akciami, diskusiami a predovšetkým vlastným ostrým štrajkom zapojili do podpory požiadaviek slovenských učiteľov.

Evidentná snaha (už teraz bývalej) vlády vyčerpať učiteľov regionálneho školstva metódou ignorovania, akou sa to podarilo u zdravotných sestier, vyburcovala množstvo vysokoškolských aktivít. Medzi prvými sa k podporným akciám pridala aj Trnavská univerzita, zastúpená najmä učiteľmi a študentmi z Pedagogickej fakulty. Ešte 22. januára, ako jedna z prvých fakúlt na Slovensku, ústami vedenia zverejnila vyhlásenie podporujúce protestný štrajk učiteľov regionálnych škôl.

V utorok 16. februára o 16.02 h pedagógovia a študenti z Priemyselnej ulice zorganizovali na Trojičnom námestí v Trnave demonštráciu, ktorá bola vyjadrením ich postoja k pretrvávajúcemu arogantnému prístupu vlády k dlhodobým oprávneným požiadavkám učiteľov. Akcii v centre mesta predchádzalo stretnutie akademickej obce pedagogickej fakulty, ktoré svojím duchom obnovilo dôveru v úlohu univerzít v spoločnosti. Išlo o otvorenú, hodnoty formujúcu debatu medzi pedagógmi a študentmi a treba povedať, že po dlhšom čase sme mohli byť svedkami intenzívneho záujmu študentov o spoločenské dianie.

Stretnutie akademickej obce pedagogickej fakulty

Program pri soche sv. Trojice mal dve časti: umeleckú akciu „PPP Protest/Protest Proti Poletike“ pod vedením akad. maliara doc. Blažej Baláža, postavenú na vytvorení reťaze približne päťsto ľudí s čiernymi dáždňíkmi, ktorí spoločne zobrazili rad čiernych stĺpov ako nemej výčitky voči režimu. V druhej časti zazneli príhovory rôznych osobností, akademikov Trnavskej univerzity, zástupcov z iniciatívy ISU, študentov a rodičov. Počas nich bola vyslovená viackrát solidarita s učiteľmi regionálnych škôl, ale aj obavy o smerovanie školstva, po-

stupnú degradáciu kvality vzdelávania dehonestujúcimi pracovnými podmienkami učiteľov, nesystematickými zásahmi a korupciou v školstve a spoločnosti. Atmosféra stretnutia bola pre mnohých prítomných povzbudením a napriek vedomiu o stave slovenskej demokracie, ktorú účastníci nazvali „partokratickou oligarchiou“ či „democracy karpatského typu“, akcia zohrala dôležitú rolu v udržaní nádeje na zmenu.

Predovšetkým z dôvodov osobnej morality a integrity až dvadsaťdva akademikov vstúpilo v priebehu nasledujúcich troch týždňov do ostrého štrajku. Obrazne povedané, nemožno spoza okien fakúlt kričať podporné heslá učiteľom z materských, základných a stredných škôl a zároveň neprebrať na seba časť jarma štrajku. Ten prebiehal štafetovým spôsobom, keď vždy niekoľkí z nich v troch až piatich dňoch štrajkovali nadväzne za sebou.

V rámci štrajkových aktivít mala 25. marca v aule PdF TU osobitné postavenie diskusia s pozvanými hosťami IVU a ISU z Bratislavy. Dr. Juraj Halás, hovorca

Študenti prejavili o spoločenské dianie týchto dní intenzívny záujem

IVU, ocenil podporné aktivity TU a vyzdvihol osobné nasadenie každého, kto vlastné zapojenie vníma ako akt solidarity a sebaúcty. Diskutujúci boli viackrát veľmi osobní a vyvracali tým tvrdenia, ktorými boli obviňovaní zo spolitizovania problému:

„Čo priniesla táto iniciatíva? Ukázalo sa, že o pocit, že som v tom všetkom sama, sa mám s kým podeliť...“ (Silvia Dončevová, PdF UK).

„Je to prvý raz, keď vychádzajú z izolácie všetky súčasť školského systému Slovenska (materské, základné, stredné aj vysoké školy), stretávajú sa v osobnom otvorenom dialógu“ (pani učiteľka zo ZŠ, ISU).

Dôležité postrehy však vyslovili aj samotní študenti: „Je skvelé, že pedagogická fakulta ako fakulta TU je podporovateľkou tohto diania a materializuje tým podstatu slova univerzita. Nie je len „plochou“ inštitúciou na vzdelávanie, ale otvára žijúci priestor na rozpravu, lebo je tu mnoho tém na prebratie.“

Séria týchto aktivít otvorila zároveň priestor na seba-reflexívne ozdravné procesy, do ktorých sú pedagógovia ochotní vstúpiť. V rámci tejto témy však zaznela aj výzva principiálne rozlišovať metódy hodnotenia kvality vysokých škôl podľa ich zamerania: prírodovedné, technické voči spoločenskovedným a humanitným odborom.

Samotní študenti napokon vyzvali svojich rovesníkov: „Vyzývam všetkých tu prítomných k iniciatíve, pretože nie je to iba o tom, že by sa o toto mali zaujímať ako budúci učitelia (mnohí nimi byť nechcú a nebudú), ale aj o tom, že ich deti raz pôjdu do škôl. A čo ich tam čaká?“

Andrej Rajský, Blažej Baláž, Bohumil Chmelík,

Martin Brestovanský

Foto: Štefan Blažo

Pripomíname si 10. výročie úmrtia Félix Litvu

Kultúrna verejnosť si pripomenula 10. výročie smrti významnej slovenskej osobnosti, P. Félix Litvu SJ (11. máj 1919 – 1. február 2006). Páter Litva bol profesorom na Pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme, viceprovinciál slovenských jezuitov v zahraničí, zakladateľ vydavateľstva Dobrá kniha v Kanade. Jeho meno je úzko späté so slovenským vysielaním Vatikánskeho rozhlasu. Bol prorektor Trnavskej univerzity v Trnave.

V roku 1945 prijal kňazskú vysviacku. Na Slovenskej univerzite v Bratislave študoval dejiny a francúzsku literatúru. V roku 1950 ho zasiahli represie komunistického režimu namierené proti rehoľníkom. V nasledujúcom roku sa mu podarilo utiecť a v Ríme začal spolupracovať s Vatikánskym rozhlasom. Študoval na Gregoriáne a neskôr tam pôsobil ako profesor cirkevných dejín. Ako viceprovinciál pôsobil v Kanade, kde založil vydavateľstvo slovenskej literatúry, angažoval sa aj vo Svetovom kongrese Slovákov. Koncom sedemdesiatych rokov sa

vrátil do Ríma a pracoval vo Vatikánskom rozhlase. Bol mužom bohatých priateľstiev, širokého duchovného, kultúrneho a spoločenského rozhľadu.

V roku 1992 sa Félix Litva vrátil na Slovensko, bol riaditeľom vydavateľstva Dobrá kniha, ktoré sa presťahovalo do Trnavy. Nezabudnuteľná je jeho práca prorektora Trnavskej univerzity. Využíval v nej svoje celoživotné skúsenosti a známosti. Jeho zásluhou vznikla trvalá spolupráca Trnavskej univerzity s University of Scranton – jezuitskou univerzitou v pennsylvánskom meste Scranton. Úspešné sú najmä družobné vzťahy s fakultou zdravotníctva a sociálnej práce.

Od roku 2000 až do svojej smrti žil v senioráte Spoločnosti Ježišovej v Ivanke pri Dunaji. Naďalej udržiaval kontakty s mnohými intelektuálmi, poskytoval rady a bol publikačne činný.

R. I. P.

Bohumil Chmelík

Predstavujeme nových prorektorov Trnavskej univerzity

Doc. PhDr. MAREK MAJDAN, PhD. (1980), prorektor TU pre rozvoj

Promoval na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v odbore verejné zdravotníctvo. Tu v r. 2004 ukončil aj rigorózne konanie (PhDr.) a v roku 2005 aj doktorandské štúdium (PhD.). V rokoch 2004 – 2007 absolvoval certifikátny tréning na University of Iowa (College of Public Health).

Titul docent hygieny, epidemiológie a preventívnej medicíny obhájil na 3. lekárskej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe v r. 2015. V súčasnosti je docentom na Katedre verejného zdravotníctva FZaSP Trnavskej univerzity. Vedie prednášky z disciplín environmentálne zdravie, analýza dát, medzinárodné verejné zdravotníctvo a špeciálna epidemiológia.

Doc. Marek Majdan je spoluautorom viacerých zásadných štúdií a odborných článkov v domácich a zahraničných periodikách (napríklad *Assessment of Population Health Risks of Policies*, *Scandinavian Journal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine*, *European Journal of Public Health*, *Journal of Neurotrauma* a iných). V spoluautorstve publikoval vysokoškolskú učebnicu *Bioštatistika pre študentov verejného zdravotníctva* (2010), vydanú i v zahraničnom vydavateľstve, alebo *Úrazy mozgu a verejné zdravotníctvo* (2013).

Od roku 2005 bol členom pätnástich medzinárodných projektov, v desiatich pôsobil ako spoluriešiteľ, v piatich ako hlavný riešiteľ, v súčasnosti je spoluautorom projektu CENTER-TBI: Prospective longitudinal data collection and Comparative Effectiveness Research (CER) for traumatic brain injury (TBI). Doc. PhDr. Marek Majdan, PhD., je členom Slovenskej asociácie verejného zdravotníctva a Európskej asociácie verejného zdravotníctva.

Doc. ThDr. PaedDr. ŠIMON MARINČÁK, PhD. (1971), prorektor TU pre vonkajšie vzťahy

Titul Mgr. získal na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte UPJŠ. Ďalšie štúdiá absolvoval v Ríme na Pontificio Istituto Orientale, kde mu bol v r. 1998 udelený titul SEOLic., a na Pedagogickej fakulte KU v Ružomberku (PaedDr.). V roku 2003 obhájil

v Ríme na Pontificio Istituto Orientale titul SEODr. Cy-

rilometodéjská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci mu v roku 2014 udelila titul docent. Na Trnavskej univerzite pôsobí ako riaditeľ Centra spirituality Teologickej fakulty Trnavskej univerzity.

Doc. Šimon Marinčák sa vo svojich odborných článkoch a vedeckých štúdiách venuje najmä problematike byzantskej liturgiológie, byzantskej muzikológie, semiotike byzantských notačných znakov či liturgickej archeológii. Medzi jeho vedeckými prácami nájdeme štúdie uverejnené v domácich i zahraničných časopisoch a monografiách, napr.: *Kultúrna identita gréckokatolíkov vo svetle cyrilo-metodského dedičstva I.* (2013), *Dedičstvo duchovnej piesňovej kultúry medzi slovanským Východom a Západom* (2013). V zahraničnom odbornom periodiku *Recent Advances in Acoustics and Music* mu v r. 2009 vyšla štúdia *Post-Communal Sticherion in the Byzantine-Slavic Liturgical Formularies: Musical and Liturgical Aspects*, mnohé z odborných textov však vyšli aj v zborníkoch domácej i zahraničnej proveniencie. Problematike hudby v liturgii sa venujú aj vysokoškolské skriptá *Byzantská hudba. K dejinám prvokresťanskej hudby* (2015) či *Duchovné základy prvokresťanskej hudby* (2015). Je zostavovateľom a editorom viacerých odborných zborníkov z vedeckých konferencií a iných odborných podujatí.

Od r. 2008 je doc. ThDr. PaedDr. Šimon Marinčák, PhD., členom predsedníctva a výkonnej rady organizácie SCRIBANI (Network of European Jesuit Centers – Medzinárodná sieť európskych jezuitských centier) so sídlom v belgických Antverpách. V nadnárodnej spoločnosti SOL (Societas Orientalium Liturgiarum – Spoločnosť pre východné liturgie) zastáva od r. 2012 funkciu sekretára.

Ing. VIERA PETERKOVÁ, PhD. (1970), prorektorka TU pre vzdelávanie

Je absolventkou Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (odbor zootechnik v špecializácii ochrana a tvorba životného prostredia), na ktorej do r. 2000 aj pôsobila ako odborný asistent na katedre environmentalistiky a zoológie. Vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa (PhD.) získala na tej istej univerzite v roku 2001 v špecializácii ekológia živočíchov. V roku 2000 sa stala členkou Katedry biológie Pedagogickej fakulty TU v Trnave, kde prednáša doteraz. Vedie prednášky a semináre z ekológie a environmentalistiky, zoológie bezchordátov i z environmentálnej výchovy.

Profesijný záujem Ing. Viery Peterkovej o ekológiu bystruškovitých a aplikáciu vedeckých poznatkov

z ekológie a environmentalistiky do pedagogickej praxe ilustrujú mnohé vedecké a odborné články a štúdie vydané v domácich i zahraničných vydavateľstvách, ako aj bohaté ohlasy slovenskej a zahraničnej odbornej verejnosti. V r. 2013 vydala vedeckú monografiu *Faktory vplyvajúce na environmentálne postoje žiakov základných škôl: vplyv školskej reformy z roku 2008 na postoje k environmentalistike*, v r. 2014 druhú monografiu *Ekologické faktory ovplyvňujúce spoločensvá chrobákov* – obidve publikácie vyšli vo vydavateľstve Typi Universitatis Tyrnaviensis a VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

Jej profesijné portfólio tvoria aj vysokoškolské učebnice a skriptá: v r. 2012 vyšli *Vybrané kapitoly zo zoológie bezchordátov*, v tom istom roku v spoluautorstve s Jarmilou Kirchmayerovou vychádza aj publikácia *Environmentálna výchova*. V odbornom zábere Ing. Viery Peterkovej, PhD., je aj tvorba učebníc a didaktických príručiek pre rôzne iné stupne vzdelávania, napríklad *Pracovný zošit o vode pre základné školy – primárne vzdelávanie* (2011) či *Metodická príručka o vode pre základné školy – primárne vzdelávanie* (2011, vyšli v spoluautorstve). Je tiež zostavovateľkou a spoluautorkou mnohých iných odborných textov a didaktických materiálov pre školy. Ing. Viera Peterková, PhD., je aj členkou Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV. V decembri minulého roku sa stala prorektorkou pre vzdelávanie.

Prof. PhDr. VLADIMÍR RÁBIK, PhD. (1975), prorektor TU pre vedeckú a umeleckú činnosť

Vysokoškolské štúdiá absolvoval na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity. Tu v roku 2000 dokončil i rigorózne štúdium (PhDr.) a o štyri roky neskôr aj doktorandské štúdium (PhD.) v odbore slovenské dejiny. Na Univerzite Komenského v Bratislave mu bol

v roku 2008 udelený titul docenta a dekrétom z roku 2014 sa po inaugurácii na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity stal profesorom v odbore slovenské dejiny. Jeho odborný záujem ilustruje množstvo monografií (11), vedeckých a odborných článkov či štúdií vydaných v domácich aj zahraničných vydavateľstvách. Z monografií možno spomenúť *Középkori oklevelek a Nagyszombati Szent Adalbert Egyesület Levéltárában (1181) 1214 – 1543* (2010) alebo *Trnavas/Tyrnaus mittelalterliche Stadtbücher* (2013), vydané v Szegede a Krakove. Ďalšie monografie vyšli v domácich vydavateľstvách, je to napríklad *Mestská kniha príjmov Trnavskej farnosti sv. Mikuláša z roku 1495* (2006), *Nemecké osídlenie na území východného Slovenska v stredoveku* (2006), *Mestská kniha Trnavy (1392/1393) 1394 – 1530* (2008), ale aj množstvo iných publikácií, zostavených autorsky

či v spoluautorstve. V súčasnosti sa ťažisko jeho vedeckého zamerania sústreďuje na slovacikálny výskum stredovekých historických prameňov vo Vatikánskom tajnom archíve, kde od roku 2006 absolvuje pravidelné výskumné pobyty. Z tejto oblasti okrem viacerých vedeckých štúdií publikoval aj dve edície prameňov *Monumenta Vaticana Slovaciae. Tomus II. Registra supplicationum res gestas Slovacas illustrantia. Volumen 1 (1342 – 1415)* (2009) a *Monumenta Vaticana Slovaciae. Tomus IV : Camera apostolica 1 (Libri formatarum 1425 – 1524)* (2014). Vysokoškolským študentom histórie sú určené texty *Kapitoly z dejín osídlenia Slovenska v stredoveku I. Východné Slovensko* (2012) alebo *Kapitoly z dejín osídlenia Slovenska v stredoveku I. Nemecké osídlenie 2. Zvolenská, Turčianska, Lipťovská a Oravská župa* (2012).

Okrem publikovania vedeckých prác a štúdií doma i v zahraničí či zostavovania zborníkov je riešiteľom niekoľkých vedeckých grantov a členom odborových komisií doktorandského štúdia v odbore slovenské dejiny (FF TU) a archívnictvo (FF UK v Bratislave).

Počas svojho profesijného rastu absolvoval 18 študijných a študijno-prednáškových pobytov v Budapešti a Ríme, a to v rámci VEGA projektov alebo v rámci výskumných aktivít Slovenského historického ústavu v Ríme pri TU. Okrem členstva vo vedeckej rade PdF a FF Trnavskej univerzity je od r. 2011 členom vedeckej rady Slovenského národného múzea v Bratislave a vedeckej rady Historického múzea Slovenského národného múzea v Bratislave. Prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD., bol v roku 2012 vymenovaný za člena stálej pracovnej skupiny akreditačnej komisie pre oblasť výskumu historické vedy a etnológia. Na svojom konte má i mnohé ocenenia za svoju publikačnú činnosť, v 5. ročníku celoslovenskej súťaže Najlepšie genealogické práce, organizovanej Slovenskou genealogicko-heraldickou spoločnosťou so sídlom v Martine, mu bola v r. 2007 udelená osobitná cena poroty.

Deň otvorených dverí

V dňoch 26. 1. a 18. 2. 2016 usporiadala právnická fakulta deň otvorených dverí, o ktorý bol veľký záujem. Potenciálni uchádzači o štúdium prišli nielen z Trnavy a okolitých okresov, ale aj napríklad z Oravy, Banskej Bystrice či Humenného. Návštevníkom sa venovali prodekan JUDr. Nevolná a JUDr. Dobrovodský. Počas úvodného predstavenia štúdia, podmienok prijímacieho konania, kvalít a predností fakulty či univerzity ako celku zástupcovia študentského združenia ELSA predstavili uchádzačom atraktivitu štúdia najmä z pohľadu spoločenského života na fakulte. Po premietaní prezentačných videí nasledovala exkurzia po budove, návšteva knižnice a študovne, študijného oddelenia či spoločenskej miestnosti ELSY. *Róbert Dobrovodský*

Jubilejný ročník plesu Trnavskej univerzity

Pätnásť ročník reprezentačného plesu Trnavskej univerzity v Trnave sa v záujme udržania výnimočného renomé tohto spoločenského podujatia konal opäť poslednú januárovú sobotu tohto roku v priestoroch Smolenického zámku. Jeho jubilejný ročník otvárali netradične dvaja rektori s manželkami. Súčasný rektor prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., sa poďakoval bývalému rektorovi prof. JUDr. Petrovi Blahovi, CSC., ktorý pôsobil vo funkcii rektora TU v rokoch 2000 – 2007, za založenie plesovej tradície v roku 2002 i za jeho aktívnu angažovanosť pre univerzitu aj po skončení funkcie rektora. Odovzdal mu pamätnú ďakovnú listinu v latinskom jazyku (pozri obr.).

Vysoká úroveň podujatia bola zvýraznená zaujímavými účinkujúcimi. V hlavnej tanečnej sále sa o hudbu počas celej noci staral DJ Miro Varečka, vo veži mali hostia možnosť zmeniť tempo tanca v disko štýle s DJ Drobcom. Hlavný program v podaní umeleckej skupiny Bystrík band & Robo Papp nenechal plesových hostí sedieť dlho na svojich miestach.

Ďakovný list bývalému rektorovi TU, profesorovi Petrovi Blahovi

Reprezentačný ples Trnavskej univerzity otvárali netradične dvaja rektori...
Foto Mário Dobšovič

Moderovanie večera bravúrne zvládol kolega z Teologickej fakulty a expert na mediálnu komunikáciu ThDr. Jozef Žuffa, PhD.

Viac ako 200 hostí si mohlo pochutiť na vybraných jedlách, kvalitných vínach, prípadne sa potešiť z výhier zo žrebovania vstupeniek. Svojou účasťou ples podporili aj rektori Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave a Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave s manželkami, ako aj ďalší významní hostia z akademického prostredia. Medzi tradičných hostí možno zaradiť najmä predstaviteľov verejného a spoločenského života spätého s univerzitou. Ples splnil aj dobročinné ciele a výťažok z neho bol venovaný Domovu sociálnych služieb pre ľudí s mentálnym postihnutím v Šoporni.

Napriek veľkému záujmu by bolo žiaduce, ak by sa v súlade s budovaním identity a spolupatričnosti k Trnavskej univerzite zvýšil počet prítomných akademikov, zamestnancov a študentov univerzity. Ďakujeme všetkým hosťom a sponzorom za podporu a tešíme sa na stretnutie na 16. reprezentačnom plese Trnavskej univerzity v Trnave, ktorý sa bude konať v sobotu 28. januára 2017.

Adriana Krupová

Univerzitná knižnica ponúkla knižničný večer s kávou

Počas tohtoročného Týždňa slovenských knižníc (1. – 6. marca) sme našim čitateľom štandardne umožnili bezplatnú registráciu, odpustenie sankčných poplatkov, požičiavanie neobmedzeného počtu kníh, zopakovali sme minuloročné knižničné hliadky „číhajúce“ na čítajúcich ľudí v Trnave. Novinkou sa stal projekt *Knihobežník*, v ktorom sa naša knižnica stala partnerským miestom s poradovým číslom 90.

V spolupráci s Katedrou slovenského jazyka a literatúry

Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity sme vyhlásili súťaž o najlepšie študentský fejtón.

Už tradične sme ponúkli čitateľom novinky z Vydavateľstva Portál a predstavili autora a pedagóga Trnavskej univerzity prof. Rastislava Tótha, ktorý predstavil svoju publikáciu *Politologický slovník* a veľmi zaujal prednáškou o európskom trieštení.

S potešením môžeme konštatovať, že tradíciou sa stáva aj knižničný kávový večer. Jeden deň v roku nechá-

vame dvere knižnice otvorené do polnoci, ponúkame čitateľom kávu a všeličím sa zaoberáme. Tento rok sme pozvali zaujímavého hosťa. Pozvanie prijal cestovateľ Stano Tomka-Sancho, ktorý nám viac ako tri hodiny rozprával o cestách po Nepále, Islande, Aljaške, ame-

rických národných parkoch, Číne a Tibete. A na záver trocha štatistiky: bezplatnú registráciu využilo 49 nových čitateľov a odpustili sme sankčné poplatky v hodnote 114 €.

Zuzana Martinkovičová

Nové študijné programy na Trnavskej univerzite

Vzdelávanie a zdravotníctvo v rozvojovej spolupráci

Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR priznal Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity práva udeľovať akademický titul bakalár v študijných odboroch predškolská a elementárna pedagogika a verejné zdravotníctvo v študijnom programe vzdelávanie a zdravotníctvo v rozvojovej spolupráci v dennej a externej forme štúdia. Nový študijný program je určený tým záujemcom, ktorí sa zaujímajú o starostlivosť o deti zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Študijný program je určený na prípravu profesionálov pre oblasť komplexného vzdelávania a starostlivosti o deti v ranom veku v zmysle tradičného holistického ponímania ECEC (Early Childhood Education and Care). Absolventi budú zabezpečovať vzdelávanie v ranom veku v podmienkach, kde infraštruktúra komplexnej starostlivosti chýba a kde deťom nie je venovaná potrebná pedagogická a zdravotná starostlivosť (najmä v chudobných lokalitách rozvojového sveta alebo v našich lokalitách s vysokým zastúpením sociálne znevýhodnených skupín). Profil absolventa zohľadňuje spomenutý holistický prístup pri podpore detí v ranom veku, prepájajúci pedagogickú, zdravotnú, psychologickú a sociálnu dimenziu. Z tohto dôvodu sa program profilovo opiera o dva ťažiskové študijné odbory: predškolskú a elementárnu pedagogiku a verejné zdravotníctvo. Absolvent dokáže:

- pripravovať a realizovať projekty predškolského vzdelávania zamerané najmä na sociálne znevýhod-

nené skupiny v slovenských podmienkach i v rámci rozvojovej spolupráce,

- vykonávať profesiu učiteľa predškolského vzdelávania alebo asistenta predškolského a primárneho vzdelávania vo vyššie uvedených podmienkach, pričom jeho učiteľská kvalifikácia je rozšírená o dimenzie dôkladnejšej zdravotnej a sociálnej podpory príslušnej detskej populácie,
- adaptovať národné požiadavky na starostlivosť o deti v ranom detstve do špecifických lokálnych podmienok a životných situácií konkrétnych skupín populácie a detí,
- vytvárať a realizovať projekty takejto starostlivosti zameranej na podporu príslušných komunít, to znamená spolupráca s rodinou, matkami a budúcimi matkami, ako aj so širším sociálnym prostredím,
- identifikovať ohrozenia a nedostatky súvisiace s nedostatočnou zdravotnou a sociálnou starostlivosťou o príslušné skupiny detí,
- spolupracovať s odborníkmi pri profesionálnej starostlivosti o deti v oblasti výživy, hygieny a vykonávať zdravotnícku asistenciu v oblastiach so zdravotnými a sociálnymi rizikami.

Nový študijný program sa začína v akademickom roku 2016/2017.

Master of Public Health

Ministerstvo zdravotníctva 19. októbra 2015 priznalo Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity právo uskutočňovať akreditovaný špecializačný

študijný program v špecializačnom odbore odborník na riadenie vo verejnom zdravotníctve – Master of Public Health/MPH.

Špecializačné štúdium pre zdravotnícke povolania je súčasťou celoživotného vzdelávania podľa nariadenia vlády SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činnosti. Špecializačný odbor MPH vychováva odborníkov pre riadenie vo verejnom zdravotníctve, schopných analyzovať zdravotný stav obyvateľstva a identifikovať príčinu chorôb v populácii, formulovať a koordinovať priority štátnej zdravotnej politiky a uplatňovať metódy prevencie; aplikovať v praxi získané manažérske vedomosti a zručnosti so špeciálnym zameraním na manažment zdravia, zdravotníckeho zariadenia a ekonomického zabezpečenia zdravotnej starostlivosti a verejného zdravotníctva; projektovať a riešiť úlohy vyplývajúce z programov ochrany zdravia vrátane ochrany zdravia pred žiarením, podpory zdravia a výchovy k zdraviu, získavať pre tieto ciele verejnosť. Špecializačné štúdium trvá tri roky a nadväzuje na vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijných odboroch podľa nariadenia vlády SR č. 296/2010, Z. z.

Štúdium sa začína akademickým rokom podľa zostaveného študijného plánu a tvoria ho praktická a teoretická časť. Štúdium sa skončí špecializačnou skúškou, ktorej súčasťou je obhajoba písomnej práce. Podmienkou zaradenia do štúdia je práca v zdravotníctve, určenie rozsahu a zamerania odbornej zdravotníckej praxe sa neurčuje.

Tento typ ďalšieho vzdelávania je prvým svojho druhu na fakulte zdravotníctva a sociálnej práce a momentálne fakulta je druhou vzdelávacou inštitúciou na Slovensku, ktorá bude poskytovať toto špecializačné vzdelávanie. Doteraz túto špecializáciu poskytovala Slovenská zdravotnícka univerzita.

V súlade s dlhodobým zámerom fakulty sa budú pripravovať žiadosti o akreditáciu aj ďalších špecializačných štúdií a certifikovaných činností pre zdravotníkov, ktoré sú taxatívne vymenované v prílohe č. 4 nariadenia vlády SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v ďalšom znení.

Katedra verejného zdravotníctva FZaSP

Game of Law – s primátorom Trnavy

Na pôde Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave pôsobí študentská organizácia ELSA Trnava (The European Law Students' Associations), ktorá začala zaujímavý projekt pod názvom *Game of Law*. Jeho cieľom je informovať študentov práva o tom, aké majú možnosti po absolvovaní štúdia. „Elsáci“ sa prostredníctvom organizovania stretnutí s rôznymi zaujímavými hosťami snažia svojim kolegom priblížiť, že po absolvovaní právnickej fakulty nemusia vykonávať iba povolanie advokátov alebo sa usilovať o povolanie sudcu, ale že existuje široký diapazón možností uplatnenia. Projekt *Game of Law* je štruktúrovaný ako seriál, kde si pre každú jeho časť ELSA pozve nejakého zaujímavého hosta, ktorý absolvoval právnickú fakultu a má zaujímavé zamestnanie alebo funkciu, a ten rozpráva o tom, ako sa k tomuto povolaniu po štúdiu dostal.

Jedným z prvých pozvaných hostí bol primátor mesta Trnavy JUDr. Peter Bročka, LL.M. Pán primátor je mladý a veľmi pohodový človek, čo sa odzrkadlilo na stretnutí so študentmi našej fakulty, s ktorými si veľmi rýchlo porozumel a s ktorými si mal čo povedať, keďže aj on je absolventom našej právnickej fakulty. Pripravil si príhovor s hlavnou témou – rok vo funkcii primátora. Na úvod študentom prezradil, čomu sa venoval po skončení štúdia. Napokon prešiel k samotnej podstate

spomínanej „primátorskej“ témy. Diskutoval veľmi otvorene, čo vytváralo príjemnú náladu. Rozprával o tom, akú cestu musel prejsť, kým sa stal primátorom mesta Trnavy, akí ľudia ho obklopujú, čo je jeho náplňou práce, ale aj o tom, ako trávi svoj voľný čas. Potom nasledovala zaujímavá diskusia, v ktorej sa študenti nebáli pýtať aj veľmi otvorene. Aj neprijemné otázky však trnavský primátor zvládol bravúrne.

Dominika Neupauerová
Foto: František Hanušiak

Prof. Ing. *Ján Letz* PhD.

Filozof z povolania, nielen z profesie

Jubilejné osemdesiate narodeniny významného slovenského akademika, vedca a profesora filozofie Jána Letza, ktorý je spoluzakladateľom Trnavskej univerzity v Trnave a stál za vznikom Katedry filozofie Filozofickej fakulty TU, sme si pripomenuli na spoločnom stretnutí pod záštitou dekanky filozofickej fakulty 17. februára 2016 spolu s prezentáciou trojzväzkového súborného diela pod názvom Filozofické štúdie. Profesor J. Letz predstavuje osobnosť, ktorú k celoživotnému úsiliu o tvorivosť a vedeckosť podnecoval cit a záujem o filozofický spôsob uvažovania. V jeho osobitej, kreačno-evolučnej a experienciálno-evolučnej filozofii sa spája vedecká prísnosť a systematickosť, bytostná otvorenosť a kresťanská viera.

Prof. Ing. Ján Letz, PhD., sa narodil 23. januára 1936 v Žiline, kde navštevoval ľudovú školu a gymnázium. Vysokoškolské vzdelanie nadobúdal počas prvých troch rokov štúdia na Chemicko-technologickú fakultu Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave a nasledujúce dva roky absolvoval na Vysokej škole chemickej v Prahe, kde získal titul inžiniera chémie. Svoje poznatky aplikoval od r. 1960 vo Výskumnom ústave káblov a izolantov v Bratislave ako výskumný pracovník a v r. 1971 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu so zameraním na rezistenciu zmesí polymérov v pevnej fáze. Svoj záujem o vysoké školstvo a povahu vedeckého výskumu uplatnil od r. 1976 v rámci pôsobenia v Ústave rozvoja vysokých škôl, najprv ako výskumný a v rokoch 1982 – 1990 ako samostatný vedecký pracovník.

Popri oficiálnom pôsobení sa však intenzívne venoval aj filozofickej tvorbe. Na svoje filozofické začiatky spomína v súvislosti s prvou esejou, ktorú napísal už ako 19-ročný. Neustála potreba filozoficky reflektovať životné skúsenosti, ako prezradil, ho viedla k tomu, že si so sebou brával malý zošit, do ktorého si zaznamenával svoje úvahy nad behom života, zo stretnutí s ľuďmi,

ale aj z rôznych iných životných situácií. Filozofická tvorba prof. Letza sa rozvíjala v čase bývalého režimu, počas ktorého sa disidentsky venoval skúmaniam vzťahu viery a poznania, vedy a teológie, a začiatkom 60. rokov tajne študoval kresťanskú filozofiu. V období uvoľnenia režimu v rokoch 1968 – 1969 mohol oficiálne publikovať niekoľko článkov k týmto témam. V období rokov 1970 – 1989 vydal samizdatovo celkom 40 rozsiahlejších prác z oblasti filozofie a náboženstva.

Na akademickej pôde začal pôsobiť od r. 1990, keď sa stal vedúcim novovzniknutej Katedry humanistiky na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. O štyri roky neskôr bol vedúcim Katedry etiky a sociálnej práce na Fakulte humanitných vied UKF v Nitre. Medzičasom bol v roku 1992 spolu s ďalšími akademikmi pri opätovnom založení Trnavskej univerzity v Trnave, ktorej činnosť bola po 215 rokoch znovu obnovená Národnou radou SR k 25. marcu 1992 a otvorená 1. júla 1992. Na Trnavskej univerzite pôsobil najprv ako člen akademického senátu (1992 – 1993), neskôr ako prodekan pre vedu a výskum (1994 – 2000), následne ako prorektor pre vedu a výskum (2001 – 2004) a potom opäť ako prodekan pre vedu

a výskum a doktorandské štúdium (2005 – 2006). Založil samostatne fungujúcu katedru filozofie (1994), predtým ako súčasť katedry filozofických a historických vied, ktorú v rokoch 1996 – 2006 aj viedol. Za univerzitného profesora filozofie bol vymenovaný v júli 1997 a dodnes na katedre pôsobí. V r. 2013 mu bola udelená hodnosť *profesor emeritus*. Publikoval 16 monografií, pričom v r. 2014 vyšla jeho kniha *Kristológia z filozofického pohľadu*, ktorá predstavuje prelomové dielo v danej oblasti, a na sklonku minulého roku vyšiel súbor vybraných *Filozofických štúdií* z jeho tvorby od r. 1977 po súčasnosť v troch zväzkoch (zv. I. *Myslenie a poznávanie v ich evolučnej dynamike*; zv. II. *Človek v jeho jedinečnosti a premenách*; zv. III. *Bytie v jeho otvorenosti a transcendentii*), ktoré organicky dopĺňajú jeho predošlé monografie. Profesor Letz sám seba vníma predovšetkým ako filozofa z povolania, nielen z profesie, a toľž nie iba z hľadiska zamestnania. V celom svojom diele sa usiluje o celostnú filozofiu, pričom zastáva pozitívny pohľad na vývoj ľudských dejín a filozofii pripisuje úlohu napomôcť človeku v sledovaní skutočných hodnôt, nie pseudohodnôt súčasného konzumu, ktorý mnohokrát forsíruje banalitu každodennosti, povrchové vnímanie skutočnosti a vedie k oslabovaniu interpersonálnych vzťahov. Na spoločnom stretnutí pri príležitosti jeho vzácneho životného jubilea sme my, jeho kolegovia, študenti a priatelia, mali možnosť vysloviť pánu profesorovi poďakovanie a úctu za jeho celoživotné úsilie a prínos v oblasti vzdelávania, vedy a filozofie.

Michaela Rušinová, katedra filozofie

Doc. JUDr. Mgr. *Andrea Olšovská*, PhD.

Otvoriť sa viac potrebám spoločnosti

Nová dekanka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., je na Slovensku uznávanou odborníčkou pre oblasť pracovného práva. Vo svojej vedeckej činnosti sa venuje problematike pracovnej zmluvy, ukončenia pracovného pomeru, osobitným pracovným podmienkam žien a mladistvých, agentúrnemu zamestnávaniu a ďalším aktuálnym otázkam daného právneho odvetvia. V roku 2010 predniesla na pôde Právnickej fakulty Trnavskej univerzity habilitačnú prednášku *Stratégia flexikurity v pracovnom práve Slovenskej republiky* a obhájila habilitačnú prácu *Jednostranné úkony v pracovnom práve vo vednom odbore pracovné právo*. Na trnavskej právnickej fakulte pedagogicky a vedecky pôsobí od roku 2001. Je autorkou a spoluautorkou viacerých vedeckých monografií vydaných v domácich a zahraničných vydavateľstvách, viacerých vysokoškolských učebníc, odborných knižných prác a učebných textov. Aktívne prispieva do odborných a vedeckých časopisov a zúčastňuje sa na vedeckých podujatiach doma i v zahraničí. Jej mimoriadne organizačné schopnosti sa naplno prejavujú aj pri viacerých fakultných konferenciách či pri zostavovaní publikácií z týchto podujatí. Pre fakultu je po ľudskej a odbornej stránke nesporne prínosom a aj istým oživením. Pracovnému právu sa venuje aj vo svojej advokátskej praxi. Je predsedníčkou občianskeho združenia *Labour Law Association/Asociácia pracovného práva*, ktorého členmi sú priaznivci pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia.

V čom vidíte svoj osobný prínos pre fakultu? Čo nové môžeme v priebehu vášho funkčného obdobia očakávať?

-Naša právnická fakulta má na Slovensku dobré meno. Bola by som rada, aby pokračovala v nastúpenom trende pri zachovaní tradície, ktorou táto fakulta žije. Aby sa mohla rozvíjať, potrebuje stavať na svojej histórii a dosiahnutých výsledkoch. V tejto súvislosti by som rada poďakovala jej zakladateľom, ktorých si vážim a zásluhou ktorých je právnická fakulta tým, čím je. Osobitne by som vďaka vyjadrila našej bývalej pani dekanke, profesorke Barancovej, ktorá bola mojou školiteľkou a je aj vedúcou katedry, na ktorej pôsobím. Fakulta je živý organizmus, neustále sa vyvíja a žije v určitom sociálnom prostredí. Preto je potrebné, aby reagovala na potreby spoločnosti, pri zachovaní toho, čo bolo a je dobre vybudované. V prvom rade treba otvoriť fakultu viac praxi, čo korešponduje so snahou mať konkurencieschopnú fakultu i absolventov, uplatniteľných na trhu práce. Uvedený cieľ sa ľahko naformuluje, no oveľa ťažšie je naplňovať.

Pani dekanka, dovoľte začať náš rozhovor tradičnou otázkou: Prečo ste sa rozhodli kandidovať na post dekanky právnickej fakulty?

-Musím priznať, že rozhodovanie, či súhlasiť s návrhom na kandidátku na funkciu dekana fakulty, bolo pre mňa veľmi ťažké. Funkciu dekana považujem za zodpovednú a náročný post a som si vedomá, že táto funkcia prináša množstvo práce. K môjmu definitívnemu rozhodnutiu prispela deklarovaná široká podpora zo strany kolegov, ale aj študentov, ktorých mám úprimne rada a ktorí dávajú mojej práci nové

impulzy a zmysel. Na tomto mieste si dovoľm poďakovať všetkým kolegom, ktorí ma v mojom rozhodnutí podporili a s potešením môžem povedať, že túto podporu mi prejavujú doteraz, čo si nesmierne vážim.

Dôležitým momentom pri mojom rozhodovaní bol tiež môj hlboký vzťah k fakulte. Prácu i ľudí na fakulte som od začiatku vnímala veľmi pozitívne a jej milé a priateľské prostredie ma posúvalo ľudsky i vedecky ďalej. Bola by som rada, keby naša fakulta bola aj naďalej takouto oázou, oázou – kde je radosť pracovať.

ho konkrétnymi krokmi. Uvedomujem si však, že časť z týchto krokov sa dá zrealizovať v krátkom čase, iné potrebujú viac času.

Mohli by ste špecifikovať vaše zámery konkrétnejšie? Napríklad čo sa týka oblasti, ktorá zaujíma predovšetkým našich študentov, teda oblasti vzdelávania...

-Tu by som začala parafrázou známeho výroku, že dobrá fakulta má dobrých študentov, avšak platí to aj opačne, že dobrí študenti si vyberajú dobrú fakultu. Aby sme prilákali študentov a tí sa cítili u nás dobre, je potrebné, aby podmienky štúdia boli nielen konkurencieschopné voči iným slovenským právnickým fakultám, ale aby ponúkli študentom niečo viac v možnom napojení na lepšie vedomosti a lepšie praktické zručnosti. Bola by som rada, ak by sa podarila užšia spolupráca s advokátmi, notármi, zamestnancami orgánov verejnej správy či mimovládnyimi organizáciami, a to formou nových výberových predmetov. Ako veľmi potrebné vnímam zavedenie predmetov, v rámci ktorých sa študenti naučia, ako komunikovať s klientom, ako vystupovať na úradoch, ako prezentovať svoje názory, ako správne napísať stanovisko k určitému právnomu problému. Týmto smerom išli všetky fakulty v Českej republike. V tejto súvislosti možno uvažovať aj o zavedení logiky, právnej argumentácie a interpretácie. Mnoho právnikov pracuje v oblastiach, kde sú právne vzťahy úzko späté s ekonomikou, a preto ako potrebné vnímam vytvorenie takých predmetov, ktoré majú ekonomický a finančný charakter.

Zaujímavé by bolo zaviesť pre študentov popri klasickej výučbe aj rôzne semináre a kurzy zamerané na aktuálne a praktické témy. Aj z pohľadu mojej praxe je totiž zjavné, že študenti majú problémy nielen pri písaní záverečných prác, ale následne aj ako absolventi pri právnom písaní. To, čo som uviedla, je výzvou aj pre obsah už zavedených predmetov. Istý posun možno do-

siahnuť takisto pri písaní záverečných prác, ktorými by mohli byť napríklad právne stanoviská alebo návrhy zmlúv. Myslím si, že študentom treba ponúknuť aj predmety, ktoré budú mať nadodvetvový charakter, čím by získali jasnejší prehľad o fungovaní určitého právneho inštitútu v právnom systéme.

Ďalšou oblasťou, ktorá by mohla prispieť k nášmu zviditeľneniu, je oblasť celoživotného vzdelávania. Fakulta, ktorá má vedecký kredit, by mala byť schopná ponúknuť možnosť získania či prehĺbenia kvalifikácie právnikom pôsobiacim na poste sudcu alebo vedúceho orgánu verejnej správy, napr. v oblasti verejného obstarávania či hospodárskej súťaže. Ako vhodná sa javí spolupráca s rôznymi stavovskými organizáciami. Šance celoživotného vzdelávania vidím aj vo vzťahu k zamestnancom fakulty formou rôznych workshopov či prednášok odborníkov z praxe, ktorí by sprostredkovali našim pedagógom aktuálne poznatky z aplikačnej a rozhodovacej praxe. Ako príležitost' vzdelávania na fakulte vnímam aj organizovanie nadodvetvových konferencií, sympózií, ktoré okrem rozvoja vedy umožnia aj vzájomné spoznanie sa. Možno uvažovať o zriadení interdisciplinárneho excelentného centra.

V hodnotení agentúry ARRA vystupuje ako zásadný prínos vašej fakulty oblasť vedy a vedeckej práce. Čo plánujete podniknúť v tejto oblasti? Podarí sa právnickej fakulte udržať nastavený trend vedeckého rastu?

-Vede sa na našej fakulte venovala a stále venuje veľká pozornosť, a preto by som rada pokračovala v nastúpenom trende. Rezervy možno nájsť vo vzťahu k publikačnej činnosti v zahraničí a vo vzťahu k výstupom v karentovaných časopisoch. V tejto súvislosti mi nedá konštatovať, že zachovanie dosiahnutej vedeckej úrovne na fakulte nie je len vecou vedenia, ale všetkých pedagógov. Je potrebné,

aby fakulta naďalej fungovala tímovo, a preto citlivo vnímam proporčné rozloženie úloh; inak povedané, aby vedecky pracovali a publikovali všetci pedagogickí zamestnanci fakulty a vedecká činnosť nebola chápaná ako bremeno len vo vzťahu k niektorým pedagogickým zamestnancom. Na druhej strane si uvedomujem, že každý z nás je iný, niekto radšej píše, iný sa zas radšej venuje pedagogickej praxi. Každý by mal mať možnosť realizovať sa v tom, v čom vyniká. Pracovná záťaž by však mala byť rovnomerná. Dá sa akceptovať, ak niekto viac učí a menej publikuje a naopak. Podľa môjho názoru výskyt disproporcií v tejto oblasti sa dá napraviť už v krátkodobom horizonte. Predpokladom je zároveň zhodnotenie výučbovej záťaže a publikačných výstupov. Asi každého vysokoškolského pedagóga a vysokú školu na Slovensku trápí „systém naháňania čiarok – publikácií“, čo často nezvyšuje kvalitu vedeckého skúmania. Rovnako je znepokojivé aj poddimenzované financovanie. Aj keď mne samotnej sa tento negatívny jav nepodarí odstrániť, budem sa snažiť aspoň v rámci možností zabezpečiť konsolidované fungovanie našej fakulty.

V čom vidíte potenciál rozvoja právnickej fakulty? Kde sú možné rezervy?

-Pre rozvoj fakulty je potrebná tímová práca, a to tak na úrovni študentov, ako aj pedagogických a nepedagogických zamestnancov. Počiatkom práce v tíme je efektívna komunikácia, preto ma zaujíma názor každého z kolegov na fungovanie fakulty. Zistím – a zisťujem to, čím každý kolega môže prispieť k rozvoju fakulty, čím v jej rámci vyniká. Niekedy práve špecifická oblasť, špecifický okruh riešených problémov a ich exkluzivita má potenciál prispieť k zatraktívneniu fakulty. Pre rozvoj fakulty je potrebné budovať zásadu rovnosti šancí a vzťahy bez výnimiek v prístupe či už k zamestnancom, alebo

k študentom. Rada by som ukončila už začatý personálny audit. Snaha o rovnomerné zaťaženie pedagógov sa spája so stanovením jasných pravidiel, čo sa od učiteľa na fakulte vyžaduje, a v prípade neplnenia týchto pravidiel je potrebné vyvodiť aj dôsledky, a naopak v prípade nadštandardných výkonov motivovať takýchto učiteľov.

Na druhej strane fakultu a jej pedagógov treba viac prepojiť na spoločenský pohyb, na aktuálne spoločenské dianie. Fakulta, resp. jej učitelia by sa mohli zapájať viac do spoločenských diskusií, napríklad formou blogov alebo komentárov na stránke fakulty, veď akademici to robiť zvykli. Samozrejme, nešlo by o reprezentovanie názoru fakulty, nemusíme ani nemáme mať jednotný názor na všetko. Ide o diskusiu, a aj v tom tkvie úloha právnikov v spoločnosti. Je určite potrebné takto podporovať slobodu vyjadrenia názoru. Aj konštruktívna kritika má byť vnímaná otvorene a bez urazenia sa, lebo sa z nej dá veľa naučiť.

Vo vzťahu k študentom ako priestor pre rozvoj fakulty vnímam zintenzívnenie študentského života, a to formou rôzne zameraných študentských spolkov, v rámci ktorých sa budú môcť spoznať študenti všetkých ročníkov.

Mojím priáním je, aby naša fakulta bola fakultou, na ktorej sú dobré a kolegiálne vzťahy medzi študentmi a učiteľmi. Prínosom by bolo, ak by sa tieto vzťahy prehĺbili, napr. formou organizovania viacerých dní fakulty počas akademického roka nielen na vedeckej, ale aj spoločenskej úrovni, ďalej verejnými debatami študentov s pedagógmi či rôznymi kultúrnymi akciami. Rada by som na pravidelnej báze komunikovala so študentmi, aby fakulta vedela promptne reagovať na ich potreby. V rámci rozvoja je súčasne potrebné prezentovať úspechy pedagógov, ale aj študentov, a to aj na regionálnej úrovni, a podieľať sa na spoločenskom dianí regiónu, v ktorom pôsobi

naša fakulta. Možnosť rozvoja fakulty vnímam aj v prehĺbení vzťahov s inými pracoviskami v rámci našej univerzity. V tomto smere by bolo možné uvažovať o zavedení prednášok, ktoré by mohli obohatiť právnikov – nielen študentov, ale aj učiteľov, napr. seminármi zo psychológie, filozofie, ale aj napríklad z oblasti sociálnej práce či pedagogických zručností.

Pani dekanka, čo by ste našim čitateľom ešte chceli odkázať na záver?

-Nemám veľký talent na vzneše-

né slová, radšej volím jednoduché a jasné vety. Chcela by som byť dekankou, ktorej budú ľudia veriť na základe jej skutkov, dekankou, ktorá sa vyrovná s funkciou, ktorá prináša (obrazne povedané) aj slávu, ale aj neprajníkov, dekankou, ktorá prakticky a múdro uvažuje vždy v prospech fakulty a ľudí, ktorí fakultu tvoria. Chcela by som byť dekankou na fakulte, kde slušnosť a spravodlivosť sú a zostanú hodnotami s ich nemenným obsahom.

Za rozhovor ďakuje

doc. JUDr. Miriam Laclavíková, PhD.

Výstavu o právach vyplývajúcich z občianstva EÚ slávnostne otvorili dekanka Právnickej fakulty TU doc. Andrea Olšovská (tretia sprava) a Andrej Králik (druhý sprava) zo Zastúpenia EK na Slovensku. Foto: Andrej Krchnavý

Práva vyplývajúce z občianstva EÚ

Dňa 23. februára 2016 v priestoroch budovy právnickej fakulty na Kollárovej ulici sprístupnili výstavu o právach vyplývajúcich z občianstva EÚ. Výstavu organizuje Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku v spolupráci s Právnickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave. Slávnostne ju otvorili dekanka právnickej fakulty doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., a JUDr. Andrej Králik, PhD., zo Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku, ktorý je zároveň aj pedagógom Právnickej fakulty TU.

Výstava bude počas celého letného semestra prístupná vo vstupných priestoroch právnickej fakulty. Tvorí ju 16 panelov, ktoré informujú o jednotlivých právach vyplývajúcich z občianstva EÚ. Myšlienka výstavy vznikla v katalánskej Barcelone, pričom Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku prispôbilo obsah jednotlivých panelov podmienkam na Slovensku. Výstava má putovný charakter, dosiaľ bola dočasne umiestnená na rôznych podujatiach, festivaloch, radniciach alebo vo verejných priestoroch. Trnavská univerzita je tretou univerzitou na Slovensku, kde výstava s informačnými panelmi inštalovali.

Peter Varga

Filozofická fakulta

Nové publikácie z pera autorov filozofickej fakulty

Pri príležitosti významného jubilea historičky Márie Kohútovej vznikol v spolupráci Filozofickej fakulty TU a Historického ústavu SAV zborník príspevkov *Prudenti dominæ nobis honorandæ...* (editori Diana Duchoňová, Vladimír Rábik). Pani profesorku mnohí poznajú ako dlhoročnú vedeckú pracovníčku Slovenskej akadémie vied a pedagogičku katedry

histórie a katedry klasických jazykov. Napriek relatívne krátkemu času sa editorom podarilo zozbierať úctyhodný počet príspevkov. Autormi sú nielen kolegovia, ktorí s jubilantkou spolupracovali, ale aj jej žiaci a priatelia. Spoločným mottom všetkých prispievateľov jubilejného zborníka je prejsť úctu a obdiv pani profesorky. V knihe možno nájsť široký záber rôznych tém, väčšina z nich sa týka výskumného obdobia, ktoré je jubilantke blízke. Publikácia prináša okrem príspevkov aj kompletný prehľad jej tvorby.

Pedagogička katedry etiky Helena Hrehová je autorkou básnickej zbierky *Spirituálne v existenciálnom alebo o precitnutiach duše*. Autorka s citlivou dušou reflektuje každodenný život ako veľký Boží dar. V tichu samoty i v prírode nachádza stopy Stvoriteľa i jeho nekonečnú lásku. Nie náhodou výstižne uvádza prvý cyklus svojich reflexívnych bás-

ní: „Chvilky ticha v prírode sú sviatkom duše, svetlým okamihom, keď sa človek prebúdzá k vnímaniu reality takej, aká je.“ Prostredníctvom meditatívnych ideí, sformovaných do krehkých veršov, sa zamýšľa nad zmyslom života, nad hodnotou ľudskej duše i nad Božou veľkosťou, ktorú obdivuje cez kvety, priateľstvá a rôzne životné situácie, no niekedy aj cez slzy a bolesť. Toto všetko ju totiž privádzalo k pochopeniu tajomstva života aj k samotnému Bohu. Ako sama tvrdí, od mladosti ju „fascinoval fenomén svätosti“, ale nenašla ho medzi kláštornými múrmi, lež v každodennom živote, v preží-

vaní všedných i sviatočných chvíľ, pri plnení študijných a pracovných povinností.

Keď pred časom vyšli prvé zväzky novej edície **Monumenta Vaticana Slovaciæ**, bolo to s nádejou, že tento ambiciózny edičný projekt bude v budúcnosti pokračovať. Je potešiteľné, že táto nádej sa naplnila a edícia má svoje ďalšie pokračovania. Tretí zväzok predkladá čitateľovi pod názvom *Registra Vaticana ex actis Innocentii papae VI. Res gestas Slovaciæ illustran-*

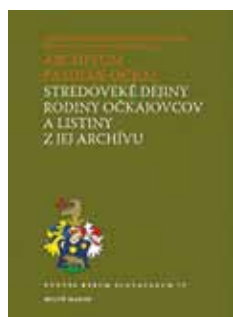
tia (1352 – 1362) trnavský medievista Miloš Marek. Sprístupňuje v ňom listiny z Vatikánskeho tajného archívu (Archivio Segreto Vaticano), uložené vo fonde Vatikánskych registrov (Registra Vaticana), ktoré pochádzajú z obdobia pontifikátu pápeža Inocenta VI. a svojím obsahom sa vzťahujú na územie Slovenska. Čitateľ nájde v publikácii viaceré dokumenty, ktoré majú celouhorskú platnosť a týkajú sa záležitostí katolíckej cirkvi zasahujúcich svojimi dôsledkami aj pomery u nás.

Štvrtý diel edície **Monumenta Vaticana Slovaciæ**. *Camera apostolica* (Libri formatarum 1425 – 1524), pripravil historik Vladimír Rábik. Jeho prvá časť obsahuje písomnosti z rokov 1424 až 1524 uložené v špecifickom fonde vo Vatikánskom tajnom archíve pod označením Libri formatarum, ktoré svojou povahou patria k slovenským dejinám. Séria uvede-

ných formačných kníh je súčasťou archívneho fondu, pochádzajúceho z Apoštolskej komory, ktorá mala na starosti ekonomické zázemie úradného chodu Rímskej kúrie. Publikovaný materiál je výsledkom výskumu realizovaného vo Vatikánskom tajnom archíve v rokoch 2012 – 2013 ako súčasť vedeckého projektu vatikánskeho slovacikálneho výskumu, ktorý v súčasnosti re-

alizuje Katedra histórie Filozofickej fakulty TU v Trnave s podporou Slovenského historického ústavu v Ríme pri Trnavskej univerzite.

V predkladanom novom dieli edičného radu monografií **Fontes rerum Slovacarum, Archivum familiae Očkaj. Stredoveké dejiny rodiny Očkajovcov a listiny z jej archívu** publikuje Miloš Marek stredoveké písomné pramene z archívu šľachtického rodu pôsobiaceho na území Slovenska, rodiny Očkajovcov. Šľachtici z Očkova, dediny na strednom Považí,

boli rodom slovenského pôvodu. Po ich niekdajšej prítomnosti v Očkove sa nezachovala takmer žiadna stopa. V stredoveku patrili medzi drobnú šľachtu, ktorej členovia pôsobili ako familiári iných aristokratických rodov. Na vyššie priečky spoločenského rebríčka sa vyšvihli až v období novoveku, keď dosiahli dokonca barónsky titul. Známe sú viaceré osobnosti tohto rodu, ktoré v minulosti zastávali významné posty. V archíve Očkajovcov sa zachovalo viacero zaujímavých dokladov k dejinám juhozápadného Slovenska v období stredoveku. Autor publikoval edíciu stredovekých listín z archívu rodu Očkajovcov uloženého v Maďarskom národnom archíve v Budapešti a venoval sa pôvodu a najstaršej histórii tohto šľachtického rodu, ako aj rodu Strelcov z Lučenca.

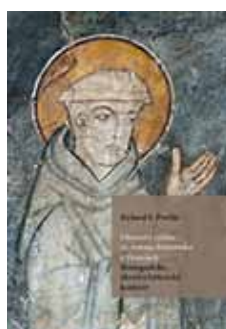
Čitateľovi sa v podobe publikácie Tomáša Hrubého **Osídlenie Dolného Považia v stredoveku. Príspevok k dejinám sídelného vývoja západného Slovenska** dostáva do rúk publikácia, ktorej hlavnou obsahovou náplňou a cieľom je opísať vývoj stredovekého osídlenia v časti regiónu západného Slovenska. V období stredoveku sa sformovali ekonomické, hospodárske a politické štruktúry, ktoré významným spôsobom formovali a v mnohých ohľadoch podnes formujú našu spoločnosť. Aj preto je nevyhnutné pravdivo poznať tieto procesy. Kniha si nemôže klásť ambíciu byť vyčerpávajúcym opisom všetkých sídelných procesov v sledovanom období, skôr chce byť príspevkom k bádaniu osídlenia západného Slovenska v stredoveku. Publikácia bude užitočným sprievodcom pri pochope-
pení jednej zo základných stránok takmer tisícročného vývoja stredovekej spoločnosti.

pení jednej zo základných stránok takmer tisícročného vývoja stredovekej spoločnosti.

Založenie Trnavskej univerzity v roku 1635 bolo významným historickým momentom v dejinách Trnavy a dôležitým medzníkom v dejinách Uhorska. V úlohe vtedajšej najdôležitejšej vzdelávacej ustanovizne v tomto regióne mala ďalekosiahly vplyv na rôzne sféry spoločnosti. Rukolapne sa prejavil v oblasti produkcie kníh z dielne trnavskej Akademickej tlačiarne, ktorej vydateľské produkty dnes tvoria bohatý fond trnavských tlačí. Predmetom výskumného záujmu Nicol Sipekiovej sa stalo tyrnavikum **Syntaxis ornata seu de tribus latinae linguae virtutibus, puritate, elegantia, copia** vydané v roku 1754 v Trnave. Išlo o učebnicu latinského jazyka, ktorá mala desaťročia svoje stále miesto medzi didaktickými pomôckami slúžiacimi na výučbu latinského jazyka. Zámerom autorky bolo nahliadnuť do takmer tri storočia starej príručky hlbšie než len po úvodné slová prológu a poskytnúť tak ucelenejší pohľad nielen na konkrétne dielo istého druhu literatúry, ktorý stál donedávna viac-menej na periférii bádateľského záujmu, ale zároveň jeho prostredníctvom načrtnúť obraz vyučovania latinčiny ako istého modelu vzdelávania v jezuitskom školskom systéme.

len po úvodné slová prológu a poskytnúť tak ucelenejší pohľad nielen na konkrétne dielo istého druhu literatúry, ktorý stál donedávna viac-menej na periférii bádateľského záujmu, ale zároveň jeho prostredníctvom načrtnúť obraz vyučovania latinčiny ako istého modelu vzdelávania v jezuitskom školskom systéme.

Kostol sv. Alžbety Uhorskej v Dravciach po celé stáročia ukrýval významný článok skladačky dejín výtvarného umenia na našom území. V interiéri presbytéria sa pod mladšími premalbami až do náhodného objavenia v roku 1928 nachádzal ukrytý súbor jedinečných nástenných malieb. Možno je v ňom rozlíšiť staršiu ranogotickú maliarsku výzdobu a

zvyšky mladšieho pašiového cyklu, pochádzajúceho pravdepodobne zo záveru 14. storočia. Cyklus sa stal predmetom výskumu a publikovania Richarda E. Pročka v práci **Obrazový cyklus sv. Antona Pustovníka v Dravciach. Ikonografické, ideové a historické kontexty**. Zaoberá sa v nej staršími nástennými malbami, ktoré tvorí skupina výnimočných diel: dva kristologické výjavy Zvestovanie Panne Márii a Ukrižovanie sa nachádzajú na východnej stene a obrazový cyklus sv. Antona Pustovníka na severnej stene presbytéria. Už takmer deväťdesiat rokov sú predmetom vedeckého záujmu a bádania, v rámci ktorého na seba bez výslednej zhody naráža niekoľko protichodných hypotéz.

Pripravili Erika Juríková
a Michaela Rušinová

Pedagogická fakulta

Podoby rozvojovej spolupráce s Keňou

Rozvojové aktivity našich pracovísk v tradičnej oblasti spolupráce v Keni sa doteraz diali najmä vďaka fakulte zdravotníctva a sociálnej práce našej univerzity, od roku 2013 sa k týmto aktivitám pripojila aj pedagogická fakulta. Najmä v oblasti Kwale sa spolupráca obohatila o novú oblasť predškolského vzdelávania a profesijného rozvoja predškolských učiteľov v tomto regióne.

Kapitola predškolského vzdelávania sa oficiálne začala podpísaním zmluvy medzi Pedagogickou fakultou TU a DICECE (District centre for early childhood education) v Kwale. Zmluve predchádzalo dôkladnejšie poznávanie terénu predškolského vzdelávania v Kwale, štúdium kenskej vzdelávacej politiky pre oblasť raného detstva, preniknutie do ciest profesionálnej prípravy predškolských pedagógov v danej lokalite, ako aj zapojenie sa do činnosti Teachers' College pri kwalskom DICECE, ktoré poskytuje certifikačné a diplomové štúdium v danom regióne. Súčasne sme otvorili spoluprácu s kenskou celonárodnou autoritou v oblasti vývoja predškolského kurikula NACECE (National Centre for Early Childhood Education) v Nairobi, zameranú na konzultáciu tvorby národného kurikula, inovačné procesy v tvorbe predškolského kurikula a jeho uplatňovania v praxi kenských predškolských zariadení. Nadviazali sme kontakty s akademickými pracoviskami pre oblasť predškolského vzdelávania a starostlivosti o deti v ranom veku, a to na Kenyatta University a Catholic University of Eastern Africa, obe v Nairobi, a nedávno aj na Moi University s jej Coast Campus v Mombase. Hľadali sme spôsoby, ako efektívne pomôcť predškolskému vzdelávaniu v regióne Kwale a ako tento proces obojstranne zachytiť a obohatiť na všetkých dostupných úrovniach.

Zdravotníctvo a pedagogika v jednom

Jedným z najpodstatnejších výsledkov našej spolupráce s Keňou a vzájomnej súčinnosti fakulty zdravotníctva a sociálnej práce s pedagogickou fakultou našej univerzity je nový bakalársky študijný program *vzdelávanie a zdravotníctvo v rozvojovej spolupráci*. Na tento program univerzita získala koncom minulého roku akreditáciu a od budúceho akademického roka naň budeme prijímať prvých študentov v dennej i externej forme štúdia. Ide o medziodborový študijný program na báze študijných odborov predškolská a elementárna pedagogika a verejné zdravotníctvo, a teda rovnakou mierou sa na realizácii tohto programu budú podieľať obe zainteresované fakulty pod vedením dvoch garantov programu – autora tohto textu prof. Branislava Pupalu z PdF a prof. Viery Rusnákovej z FZSP. Ide o prvý medziodborový program svojho druhu na našej univerzite, o program, ktorý ponúkame ako jediná univerzita na Slovensku a ktorý naozaj zohľadňuje

a naplno využíva jedinečné skúsenosti a profiláciu našej univerzity v oblasti rozvojovej spolupráce v predškolskom vzdelávaní a zdravotníctve.

Študijný program v rovnomernom rozložení jadra študijných odborov, z ktorého je zložený, ponúka prípravu špecialistov na prácu s deťmi v sociálne poddimenzovaných lokalitách a komunitách, pričom stavia na skúsenostiach a poznatkoch práve z rozvojovej spolupráce. Zdravotníctvo a predškolská pedagogika sú v tejto oblasti štúdia komplementárne odbory, pretože koncepcia vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve v celej svojej komplexnosti kumuluje nielen pedagogickú, ale aj zdravotnú a sociálnu starostlivosť. Integrácia týchto aspektov starostlivosti o deti v ranom veku v sociálne a kultúrne chudobnejších

Byť čo najviac v kontakte s miestnymi deťmi...

oblastiach nadobúda reálnu významnosť a je vlastne lepším koncepčným riešením ako elokácia celej tejto oblasti do tak trochu segregáčnej a tradičnej špeciálnej pedagogiky, ktorá sa ukazuje ako neefektívna a má v sebe silný protiinkluzívny náboj.

Študijný program s týmto zameraním, naštartovaný práve našou spoločnou rozvojovou spoluprácou v Keni, nie je len profesionálnou prípravou našich odborníkov pre rozvojovú spoluprácu s krajinami tretieho sveta. Naopak, je to štúdium zohľadňujúce aj naše podmienky a naše potreby súvisiace napríklad s rómskymi komunitami, s ťažko riešiteľnou situáciou vzdelávania rómskych detí, s kultúrne citlivou prácou s rómskymi rodičmi, s pokusom o vrstevnatejšie chápanie socializácie a ranej starostlivosti o deti v akýchkoľvek sťažených životných situáciách a podmienkach. Študijný program nebude čisto profesionálnou prípravou na veľmi konkrétny typ povolania, chce byť predovšetkým univerzitným nástrojom formovania špecifických postojov, názorov (samozrejme, i zručností) v oblasti sta-

roastlivosti o deti v ranom veku, ako ich vníma a vyžaduje súčasný svet a problémy ohrozených detí v ňom.

Nebyť našich spoločných skúseností v rozvojovej spolupráci s Keňou, program by nikdy nevznikol. Samozrejme, otvárame ho teraz najmä pre slovenských uchádzačov a prvé roky jeho existencie nám umožnia overiť ho technicky, koncepčne i obsahovo. Pri jeho príprave sme však vždy mali na mysli aj možnosť otvoriť ho pre uchádzačov zo zahraničia, pochopiteľne, najmä z rozvojových krajín. Program sme, samozrejme, predstavili našim kenským partnerom. Jeho koncepciu a obsah prijali naozaj veľmi priaznivo, považujú ho za dostatočne primeraný pre svoje aktuálne podmienky a potreby a uvítali by, aby práve ich profesionáli v oblasti starostlivosti o deti v ranom detstve získali univerzitné vzdelanie v takto nastavenom programe. V súčasnosti hľadáme (na slovenskej i kenskej strane) možnosti, ako túto ideu a požiadavku naplniť a v blízkej dobe začať realizovať.

Kenské centrum na pedagogickej fakulte

Rozbehnuté aktivity na poli kenského predškolského vzdelávania si postupom času vyžiadali svoju inštitucionalizáciu na našej univerzite. Vyústením tejto potreby bolo založenie nového pracoviska pedagogickej fakulty s názvom *Kenské centrum pre štúdium raného detstva a predškolského vzdelávania* (oficiálne začalo činnosť v januári 2016). Má status tzv. špecifického pracoviska a zastrešuje všetky aktivity fakulty spojené so spolupracou s Keňou vrátane zabezpečovania praktickej výučby študentov spomínaného študijného programu v kenskom prostredí. Má byť platformou výučby doktorandských študentov zameraných na tento špecifický úsek rozvojovej pedagogiky a bude rozvíjať vedecké aktivity na poli medzinárodnej predškolskej pedagogiky so zameraním na výskum detstva a predškolského vzdelávania v Keni (i iných krajinách). Práve tu sa otvára špecifický priestor pre akademickú spoluprácu s kenskou stranou a overili sme už aj niektoré možnosti metodologickej spolupráce pri skúmaní vybraných aspektov kenského detstva.

Nedá mi nespomenúť nedávnu realizáciu spoločného výskumného projektu zameraného na analýzu detstva v lokalitách Kwale, ktorý by sa nemohol udiť bez vzájomnej spolupráce s lokálnymi spolupracovníkmi. Práve naša úzka spolupráca s Teachers' College pri DICECE v Kwale nám dovolila zapojiť do výskumu znalcov lokálneho prostredia – študentov a učiteľov tejto *college*, ktorí vykonali záslužnú a nenahraditeľnú prácu pri zbere etnografických údajov a pri ich prvotnej interpretácii v úzkej metodologickej spolupráci s nami a ďalšími zahraničnými spolupracovníkmi. Štúdia z tohto výskumu je pritom už spracovaná a v dohľadnom čase bude publikovaná. Pre Centrum je to excelentná metodologická skúsenosť a príklad, v akom smere má viesť svoje ďalšie a odvážnejšie výskumné projekty.

Centrum ako špecifické pracovisko je personálne otvorené. Jeho vedúcim je autor tohto článku, členmi sú pracovníci fakulty podieľajúci sa na výskumných a študijných projektoch v oblasti predškolského vzdelávania realizovaných pre kenskú stranu. Cenou personálnou súčasťou centra sú jeho zahraniční spolupracovníci: Nichodemus Mbaluku,

MA, a Immaculate Tendwa, BA, obaja pracovníci DICECE v Kwale a učители na jeho Teachers' College. Rovnako tiež prof. Tata Mbugua zo Scranton university v USA (pôvodom z Kene), výborná znalkyňa lokálneho prostredia a aktívna akademička v interkultúrnych štúdiách raného detstva. No a v neposlednom rade Dr. Marek Tesar z Auckland University (Nový Zéland), vynikajúci výskumník predškolského vzdelávania na medzinárodnej scéne.

Existencia centra pomôže nielen v lepšom organizačnom a koncepčnom zabezpečení našich kenských aktivít, je aj výzvou k posilneniu výskumného zamerania fakulty v rozvojovej pedagogike a silnejším záväzkom voči spolupracujúcej kenskej strane.

Intenzívna komunikácia

Úspešná spolupráca je podmienená živou a blízkou komunikáciou spolupracujúcich strán. Naposledy sme takúto komunikáciu znovu mohli uskutočniť pri našom poslednom mesačnom pobyte v Kwale na konci uplynulého roka (na prelome novembra a decembra). Svoj dlhodobý „zdravotnícky“ program tam realizovala Dr. Zuzana Kráľová z FZSP našej univerzity, autor tohto článku pokračoval v detailnejšom naplňaní programu pre predškolské vzdelávanie, pre prípravu podmienok na ďalšiu spoluprácu, ako aj na realizácii cieľov projektu KEGA 005TTU-4/2015. Tímovú spoluprácu obohatila účasť prof. Tata Mbugua na našich aktivitách a rokovaníach, ako aj krátšia návšteva doc. Ondreja Kaščáka z Pedagogickej fakulty TU.

Už tradične sme uskutočnili viaceré metodologické stretnutia so študentmi učiteľstva predškolského vzdelávania na Teachers' College, s ktorou rozvíjame nielen pedagogické, ale aj výskumné aktivity. Nadviazali sme praktickú spoluprácu s ďalšími materskými školami v regióne (v jeho najodľahlejších častiach), konkrétne s predškolskými triedami v dedinkách Simanya, Mwachome a Mbweka. O podpore spolupráce a najmä o možnostiach poskytovania bakalárskeho študijného programu *vzdelávanie a zdravotníctvo v rozvojovej spolupráci* sme viedli rokovania s „hlavou“ regionálneho Ministerstva vzdelávania a ľudských zdrojov (ktoré je zodpovedné za predškolské vzdelávanie) v Kwale Mr. Mangale Ndegwa, ako aj s riaditeľom regionálneho úradu štátnej správy vzdelávania v Kwale Mr. Wachom. Obe authority vyjadrili eminentný záujem o ďalšiu spoluprácu so záväzkom všestrannej odbornej i materiálnej podpory z lokálnych zdrojov.

Do siete našich akademických spolupracujúcich inštitúcií po poslednej kenskej návšteve sa dostala aj Moi University so svojím Coast Campusom v Mombase, kde sme uskutočnili prvé stretnutia na pracovisku poskytujúcom bakalársky i magisterský študijný program v predškolskej pedagogike. Tamojšia koordinátorka univerzitných programov predškolskej pedagogiky Violet Wangila, MA, je zárukou ďalšej životaschopnej profesijnej spolupráce.

Popri mnohých stretnutiach a rokovaníach medzi dospelými sme sa snažili byť čo možno najviac v kontakte s miestnymi deťmi, ich rodinami a učiteľmi, pretože bez dôvernejšieho a bližšieho poznania ich života by bola naša rozvojová spolupráca s Keňou pre predškolské vzdelávanie tak trochu falošnou hrou.

Branislav Pupala, Pedagogická fakulta TU

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Služba včasnej intervencie

Katedra sociálnej práce je od júla 2015 riešiteľom APVV projektu s názvom *Analýza potrieb sociálnej služby v oblasti včasnej intervencie v podmienkach Slovenska*. Vedúcim projektu je dekan fakulty prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc. Spolu 11 členov riešiteľského kolektívu sa venuje problematike pomerne novej sociálnej služby, určenej na podporu malých detí vystavených riziku vývinového oneskorenia alebo identifikovaných ako detí so špecifickými potrebami, ktoré môže vývinové oneskorenie spôsobovať.

Úlohou služby včasnej intervencie je zabezpečiť celkový rozvoj osobnosti dieťaťa, posilňovať kompetencie rodičov detí a podporovať sociálnu inklúziu rodín s deťmi so zdravotným postihnutím. Prostredníctvom tejto služby sa má zabezpečiť komplexná, koordinovaná starostlivosť, ktorá umožní získať rôzne formy podpory z oblasti sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti, rehabilitácie, vzdelávania a podobne, a pritom zamedziť duplicitu jednotlivých foriem pomoci. Služby včasnej intervencie sú poskytované v terénnej a ambulantnej forme. Ide o výchovné a vzdelávacie služby, aktivizačné činnosti zamerané na dieťa, vzdelávacie služby pre rodičov týchto detí, sociálno-terapeutické

činnosti, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov detí a ich rodičov a pri zabezpečovaní osobných záležitostí, podporu svojpomocných aktivít, podporu pri začleňovaní do komunity i podporu komplexnej starostlivosti o túto cieľovú skupinu.

Cieľom projektu je zistiť reálny stav v oblasti poskytovania služby včasnej intervencie na Slovensku formou zmapovania poskytovania služby včasnej intervencie, identifikovania potrieb poskytovateľov, potrieb rodín s deťmi so zdravotnými problémami a zistenia vplyvu služby včasnej intervencie na rozvoj potenciálu dieťaťa so špecifickými potrebami. Na dosiahnutie týchto cieľov bude použitý integrovaný výskumný dizajn, v ktorom hlavnými metódami na zber kvantitatívnych dát budú dotazník a obsahová analýza. Kvalitatívne dáta budú zberané prostredníctvom hĺbkových rozhovorov, expertných panelov a metódy focus group.

Členovia riešiteľského kolektívu plánujú výsledky získané v rámci projektu použiť na pokrytie informačného deficitu v oblasti služby včasnej starostlivosti. Na základe týchto informácií bude v budúcnosti možné rozvíjať efektívnejšie formy pomoci rodinám s deťmi so špeciálnymi potrebami.

Michaela Hromková

Úspešný absolvent Mgr. Marek Psota, PhD.

Absolvent doktorandského štúdia na Katedre verejného zdravotníctva FZaSP Trnavskej univerzity Mgr. Marek Psota, PhD., sa vo svojej dizertačnej práci venoval úmrtnosti na kardiovaskulárne ochorenia, ktoré sú hlavnou príčinou chorobnosti, úmrtnosti a zníženej kvality života obyvateľov Slovenska. S použitím matematického modelu IMPACT a v spolupráci s renomovaným vedeckým tímom tvorca tohto modelu profesora Simona Capewella z University of Liverpool sa Mgr. M. Psota pokúsil vysvetliť príčiny poklesu úmrtnosti na ischemické choroby srdca (najznámejší reprezentant je infarkt myokardu) na Slovensku v rokoch 1993 – 2008.

Základným záverom ich spoločnej práce je konštatovanie, že znižovanie úmrtnosti bolo, na rozdiel od susedných krajín, vo väčšej miere spôsobené používaním nových liečebných metód (farmakologických či chirurgických) a spomedzi rizikových faktorov bol pozitívny účinok pozorovaný pri celkovom cholesterolu. Z toho vyplýva, že verejnému zdravotníctvu a prevencii by sa mala venovať vyššia pozornosť. Závety svojej práce Mgr. M. Psota prezentoval aj na výročnej konferencii Spoločnosti pre sociálnu medicínu v Oxforde. Marek v súčasnosti využíva nadobudnuté poznatky a zručnosti ako farmakoekonom a zaoberá sa vykonávaním analýz nákladovej efektívnosti nových liekov. Skôr ako bude nový liek uhrádzaný zdravotnými poisťovňami, je podľa zákona potrebné preukázať farmakoekonomickými metódami efektívnosť vynaložených nákladov na daný liek. V tomto procese je potrebné zodpovedne

zvážiť prínos nového lieku pre pacienta v zmysle vplyvu na kvalitu jeho života v porovnaní s už existujúcimi a používanými liekmi spolu s analýzou vynaložených nákladov. Často sa používa matematické modelovanie. Podľa jeho vlastných slov štúdium na katedre verejného zdravotníctva našej univerzity mu poskytlo pevné zák-

lady a predpoklady na výkon súčasnej práce vzhľadom na skutočnosť, že denne pracuje s odbornými článkami, publikáciami a výsledkami klinických štúdií, čo je súčasťou praxe študenta verejného zdravotníctva.

Denisa Jakubcová

Významné životné výročia pedagógov

V tomto období si pripomíname významné životné jubileá pedagógov Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave.

Docentka MUDr. Anna Strehárová, PhD., mimo-riadna profesorka, prednostka Infekčnej kliniky Fakultnej nemocnice v Trnave, oslávi 23. apríla 70. narodeniny. Rodáčka z Kovaľova v okrese Senica skončila Fakultu všeobecného lekárstva Karlovej univerzity v Prahe promóciou v roku 1970. Od roku 1975 pracuje v trnavskej nemocnici a od roku 1977 na infekčnom oddelení, kde v roku 1980 získala špecializáciu z infektológie. Od roku 1983 je primárkou tohto oddelenia. Infekčná klinika fakultnej nemocnice bola ustanovená v roku 1994, doc. Anna Strehárová je prednostkou tejto kliniky a pedagogicky pôsobí na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce TU. Je členkou vedeckej rady fakulty a prezidentkou Spolku lekárov v Trnave.

Profesor MUDr. Miroslav Danaj, CSc., prednosta Chirurgickej kliniky Fakultnej nemocnice v Trnave, oslávil 1. januára sedemdesiatku. Narodil sa v Dolnej Strede nad Váhom. V roku 1969 ukončil štúdium na Lekárskej fakulte v Martine, smer všeobecné lekárstvo, a v tom istom roku začal pracovať na chirurgickom od-

delení Nemocnice v Trnave. Atestácie z chirurgie absolvoval v rokoch 1973 a 1982, a po atestácii z cievej chirurgie (1991) bol menovaný primárom chirurgického oddelenia. Od roku 1994, po vytvorení Chirurgickej kliniky, je jej prednostom a pedagógom na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce TU, ako aj členom jej vedeckej rady. Prof. Danaj je činný aj literárne.

Profesor MUDr. Štefan Kopecký, PhD., emeritný profesor Trnavskej univerzity v Trnave, sa dožil 27. februára 90. narodenín. Narodil sa v Dvoroch nad Žitavou, vyrastal v Trnave. Štúdium na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského (vtedajšej Slovenskej univerzity) ukončil v roku 1951. Ako lekár-patológ pracoval v Okresnom ústave národného zdravia v Trnave a vo Výskumnom ústave reumatologických chorôb v Piešťanoch. Na Trnavskej univerzite pôsobí od roku 1992. V roku 1999 bol prezidentom Slovenskej republiky menovaný profesorom vo vednom odbore verejné zdravotníctvo. Aktívne sa podieľal na rozvoji TU ako člen univerzitného Akademického senátu a jeho predseda. Bol aj členom Vedeckej rady FZaSP. Ad multos annos!

Bohumil Chmelík

Valentínska kvapka krvi

Na 17. februára 2016 pripravili na fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Valentínsku kvapku krvi. Realizovala ju katedra ošetrovateľstva. Katedra sa tak pripojila k celoslovenskej kampani, ktorú každoročne organizuje Slovenský Červený kríž v spolupráci s Národnou transfúznou službou SR a HTO nemocníc na celom Slovensku. Tohto roku bol už 21. ročník kampane s názvom Valentínska kvapka krvi. Priamo v Prezidentskom paláci ju darovaním krvi otvoril prezident Andrej Kiska za prítomnosti mnohých darcov krvi z radov Čestnej stráže prezidenta SR. Červenokrížska kampaň s podtitulom *Príďte sa rozdať pre druhých* prináša pre darcov zaujímavý spôsob, ako sa spojiť s tými, ktorým krv darujú. Všetci, ktorí sa do kampane darovania krvi zapojili, mohli napísaním krátkeho odkazu na pripravené valentínske pohľadnice povzbudiť toho, kto v najbližších týždňoch krv dostane alebo nedávno dostal. Potešilo

nás, že sa v univerzitných priestoroch do akcie zapojili študenti, pedagógovia a zamestnanci univerzity v počte 28 darcov.

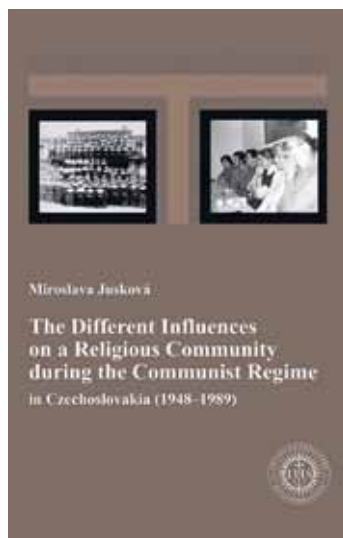
Andrea Bratová

Teologická fakulta

Dôkaz životaschopnosti rehoľných inštitútov

Len nedávno sa v Cirkvi skončil mimoriadny rok venovaný zasvätenému životu. Na tento spôsob života sa môžeme pozeráť z rôznych zorných uhlov a pýtať sa na jeho aktuálnosť, zmysel, prínos pre štát... Obyčajne sa na rehoľné inštitúty kladú očakávania a požiadavky, na ktoré by mali odpovedať svojimi vonkajšími aktivitami. Zabúdame pritom, že aj rehoľné spoločenstvo je živý organizmus, ktorý je podmieňovaný a ovplyvňovaný rôznymi vplyvmi.

Do akej miery, akými spôsobmi a s akým výsledkom môžu zasiahnuť rôzne faktory do života rehoľného inštitútu? Tieto otázky vyvolali záujem o štúdium, ktorého výsledky možno nájsť v novej monografii

s názvom *The Different Influences on a Religious Community during*

the Communist Regime in Czechoslovakia (1948 – 1989). Na základe analýzy života ženskej Kongregácie školských sestier sv. Františka v extrémnych podmienkach komunistického režimu sa identifikovali hlavné vonkajšie, ale aj vnútorné faktory vplyvu, ich charakter, spôsob pôsobenia a konkrétne výsledky. Hlbšie skúmanie ich účinkov a vzájomnej interakcie prinieslo niektoré zaujímavé a neočakávané výsledky. Táto publikácia je príspevkom nielen k zachovaniu pamäti na určitú dobovú skutočnosť a skúsenosť, ale aj dôkazom životaschopnosti a tvorivosti slovenských rehoľných inštitútov, doteraz azda málo reflektovanej.

Miroslava Jusková

Dráma o zmysle života a utrpenia

„Ach nie, ver mi. Som odsúdený na to, aby som žil ďalej, aby som pokračoval v tomto mizernom živote. Ale už to nebude nijaký mizerný život: chcem, aby bol plodný, dokonám, čo som začal, a skôr než sa mi to podarí, neskončím – teraz to viem.“ Konštatovaním

Pohľad na účinkujúcich v predstavení hry Viktora E. Frankla *Synchronizácia v Birkenwalde*

hlavnej postavy, ktorá reprezentovala Viktora E. Frankla v hre *Synchronizácia v Birkenwalde*, chceme zaspoímať na predvianočné stretnutie na fakulte.

V citovanom úryvku je ukrytá jedna z hlavných myšlienok tohto diela. Ide o vzácnu hru, keďže autor v hlavnej postave predstavuje seba, človeka, ktorý prežil hrôzu koncentračného tábora. V rámci dramatického seminára, jedného z voliteľných predmetov, si študenti pod vedením Lukáša Jeníka nacvičili túto hru a predstavili ju verejnosti 9. decembra 2015 v átriu školy. A nielen poslucháčov fakulty, ale aj nadšencov a priateľov umenia myšlienka hry oslovila.

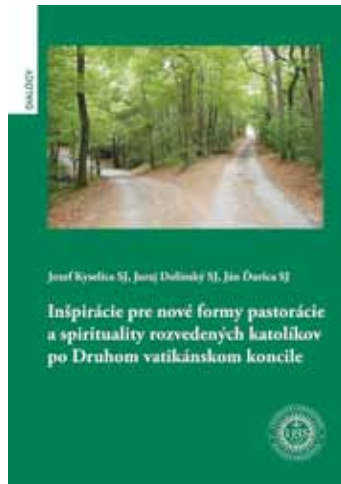
Keďže predstavenie bolo spojené s tradičným Mikulášskym večierkom na Teologickej fakulte TU, po skončení hry sme sa mohli spoločne stretnúť a podeliť sa so svojimi dojmami z predstavenia. Franklova hra sa od svojho uverejnenia v roku 1948 predstavila na mnohých divadelných javiskách, a tak ako inde, aj na pôde teologickej fakulty táto úvaha o zmysle života a utrpenia zanechala v divákoch hlboký dojem.

Martin Ligač

Inšpirácie pre nové formy pastorácie

Monografia s názvom *Inšpirácie pre nové formy pastorácie a spirituality rozvedených katolíkov po Druhom vatikánskom koncile*, ktorej autormi sú traja slovenskí jezuiti Jozef Kyselica, Juraj Dolinský a Ján Ďurica, sa zaoberá problematikou a pastoraáciou rozvedených. Vychádzajú z koncilového podnetu, poukazuje na potrebu čerpať viac z prameňov, ako sú Sväté písmo a tradícia Cirkvi. Monografia v prvom rade vyzdvihuje miesto, ktoré má Božie slovo v rodine. Rodina je „povolaná, aby žila s Božím slovom, využívala ho ako prameň pre svoj duchovný rast a odovzdávanie viery. Aj rozvedení katolíci môžu a majú čerpať z tohto bohatého prameňa Božej milosti a požehnaní.“

V druhej časti sa autori zaobera-

jú potrebou dlhodobého pokánia, ktoré môže priviesť rozvedených k náprave iregulárnej situácie. Pokánie „potrebuje čas, aby sa v človeku mohol rozvinúť duch kajúcnosti

a nastať proces zmeny zmýšľania“. Na lepšie pochopenie tejto skutočnosti je predstavený vývoj pokánia v starovekej a stredovekej Cirkvi, ktoré objasňujú pravú podstatu pokánia. Napokon sa autori venujú misijnému poslaniu veriaceho človeka, ktoré sa nekončí ani stroskotaním sviatostného manželstva. Je potrebná nová evanjelizácia, ku ktorej sú pozvaní aj rozvedení katolíci. „Každému, aj rozvedenému, sa má ohlasovať viera, a obrátene každý veriaci, aj rozvedený je pozvaný k tomu, aby svedčil o svojej viere.“ Autori chcú teda touto knihou predstaviť prostriedky, „ktoré sú prístupné všetkým veriacim, no málo využívané“, a ktoré aj rozvedeným môžu poskytnúť posilu v raste viery a dôvery v Boha. *Hana Gajdová*

Filozofická kapustnica bez kapustnice

Katedra filozofie Teologickej fakulty TU už tradične pripravila podujatie s názvom *Filozofická kapustnica*. Každoročne ide o neformálne predvianočné stretnutie študentov, učiteľov a priateľov teologickej fakulty pri dobrej kapustnici. Toto podujatie sa už tradične teší veľkému záujmu zúčastnených. Minulý rok sa konalo 15. decembra v Lokále u Františkánov a uskutočnila sa malá zmena. Nekonzumovala sa kapustnica, ale nikomu z prítomných to vôbec neprekážalo.

Keďže na podujatie prišlo pomerne veľké množstvo

hostí, diskutujúci sa rozdelili do viacerých debatných skupiniek. V týchto skupinkách sa riešili rôzne zaujímavé témy z oblasti filozofie, náboženstva, ale aj psychológie, politiky či bežného života, a tak sa stretnutie predĺžilo do neskorých nočných hodín. Myslím, že za všetkých zúčastnených môžem povedať, že bolo veľmi vydarené. Mnoho hostí sa nechalo počuť, že sa teší na ďalšie, ktoré sa bude konať znova v decembri.

Matej Hákač

Z myšlienok pápeža Františka

Myšlienky pápeža Františka z jeho homílií, príhovorov, katechéz či z jeho twitterového konta z roku 2015 sú nadčasovým inšpiratívnym dokumentom, adresovaným všetkým ľuďom dobrej vôle. Pápež svojimi slovami a činmi oslovil srdcia mnohých žien a mužov, veriacich i tých, ktorí sa za takých nehlásia.

Klebetenie je terorizmus, lebo ten, čo klebetí, je ako terorista, ktorý vrhá bombu, a potom odchádza preč, ničí. Ničí jazykom, nevytvára pokoj.

Môžeš mať mnoho peňazí, a predsa si prázdny: v tvojom srdci nie je plnosť.

Starí ľudia sú opustení, a to nie iba z materiálnej núdze. Sú opustení z egoistickej neschopnosti akceptovať ich limity, ktoré odrážajú naše limity.

Buďte chlapcami a dievčatami schopnými slobodne ležať s pomocou Ježiša, pretože ak budete vzdialení od neho, riskujete, že budete mať srdce z ľadu a kameňa.

Pane, daruj nám milosť sĺz, aby sme oplakávali naše hriechy a prijali tvoje rozhodnutia.

Ježišova cesta nás vždy privádza k šťastiu! Bude na nej kríž, skúšky, ale nakoniec nás vždy privedie k šťastiu.

Vybral: (bch)

Právnická fakulta

Informačný deň na právnickej fakulte

Pod názvom *Web of Science Core Collection na dlani* sa na Právnickej fakulte TU konal 17. februára informačný seminár zameraný na prácu s multidisciplinárnou citačnou databázou Web of Science. Producenta databázy, spoločnosť Thomson Reuters, zastupovala prednášajúca pani Enikő Szász Tóth. Účastníkom seminára demonštrovala vyhľadanie vedeckých článkov v databáze, vyhľadávanie podľa tém i autorov, teda jej použitie ako bibliografickej databázy. Ďalej prezentovala vyhľadávanie v Journal Citation Reports registri, ktorý poskytuje výsledky analýz citovanosti vedeckých periodík, t. j. kvantitatívnych charakteristík hodnotiacich kvalitu periodík.

V popoludňajších hodinách informačný deň pokračoval prednáškou Ing. Ladislava Svrška zo spoločnosti Albertina Icome Bratislava. Prednášajúci v úvode priblížil plnotextovú databázu periodík Oxford Journals Law, ktorá zahŕňa 38 titulov právnických časopisov z produkcie vydavateľstva Oxford University Press. Na pod-

poru vedeckého výskumu zakúpila Právnická fakulta TU so spoluúčasťou Univerzitnej knižnice TU licenciu na prístup k tejto databáze, ktorá je pre používateľov dostupná od januára 2016.

Ďalej bol účastníkom informačného dňa predstavený vyhľadávač Trnava University Summon, ktorý umožňuje rýchlo a jednoducho cez jedno okno vyhľadávať relevantné informácie zo všetkých elektronických informačných zdrojov, ktoré obstaráva Univerzitná knižnica TU. Na podujatí sme zaznamenali vysokú návštevnosť zo strany vyučujúcich a doktorandov právnickej fakulty. Množstvo otázok a diskusia v každom z informačných blokov boli dôkazom, že prednesené témy boli pre účastníkov informačného dňa aktuálne, atraktívne a prínosné. Informačný deň na Právnickej fakulte TU sa uskutočnil vďaka skvelej spolupráci a koordinácii Univerzitnej knižnice Trnavskej univerzity a fakultnej knižnice PF TU.

Zuzana Dudová

Prostriedky nápravy v zmluvnom práve

Katedra občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave zorganizovala v dňoch 4. – 5. februára 2016 odborný seminár *Prostriedky nápravy v zmluvnom práve* v rámci riešenia projektu Vedeckej grantovej agentúry MŠVVaŠ SR a SAV (VEGA) číslo 1/0094/15 „Porušenie zmluvných povinností a nesplnenie dluhu v súkromnom práve a ich následky – analýza a tvorba terminologickej a systematickej odôvodneného a jednotného systému nápravných prostriedkov pre zmluvné strany podnikateľov, nepodnikateľov aj spotrebiteľov“.

Seminár sa uskutočnil v Tatranskej Lomnici a zúčastnili sa na ňom prevažne riešitelia projektu a pozvaní hostia. V prvej časti odznali príspevky, ktoré sa v prevažnej miere zaoberali problematikou jednotlivých následkov nesplnenia zmluvy a ich vzájomnou previazanosťou. Niektorí rečníci doplnili základný rámec riešenia projektu interdisciplinárnymi súvislosťami k problematike. Významnú časť podujatia tvorila diskusia v rámci okrúhleho stola, v ktorej sa riešila téma *Jednotný systém prostriedkov nápravy – vhodný systém pre slovenské zmluvné právo?* Podkladom na diskusiu boli pracovné materiály z rekodifikačnej komisie pre prípravu nového Občianskeho zákonníka.

Panelová diskusia za okrúhlym stolom. Foto: Daniela Hlobíková

Zo seminára sa pripravuje zborník, v ktorom sa odrazia aj výsledky bohatej diskusie a kritickej analýzy paragrafovaného znenia návrhu splnenia a nesplnenia pre nový Občiansky zákonník. Keďže výsledkom vedeckého projektu má byť aj návrh novej právnej úpravy v civilnom kódexe, ide o druhú – akademickú koľaj riešenia rovnakej problematiky, akou sa zaoberá aj novovystavená komisia pre rekodifikáciu súkromného práva. Odbornými garantkami podujatia boli doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD., a JUDr. Marianna Novotná, PhD., ktoré ako členky rekodifikačnej komisie predstavujú prepojenie grantového výskumu a legislatívnej činnosti.

Daniela Hlobíková

Štvrté kriminologické dni

V dňoch 25. – 26. januára Brno hostilo konferenciu Českej kriminologickej spoločnosti *IV. kriminologické dni*. Existencia Českej kriminologickej spoločnosti má priaznivý vplyv na rozvoj kriminológie, či sa to týka teórie, alebo aj jej uplatnenia v praxi. Umožňuje každoročnú výmenu poznatkov a skúseností učiteľov, výskumníkov a pracovníkov praxe, čo vedie nielen k upevňovaniu stavovskej príslušnosti, ale aj k väčšiemu rešpektu kriminologických zistení a odporúčaní v spoločnosti. Stavovská organizácia tohto typu na Slovensku, žiaľ, absentuje.

Právnická fakulta TU v Trnave má mnohoročné pozoruhodné skúsenosti z výučby kriminológie a výskumných aktivít v tomto smere. Dobrým príkladom je učebnica kriminológie, ktorá vyšla už v dvoch vydaniach (2009, 2011) a je pripravované aj jej tretie vydanie. Rozvoju našej kriminológie pri absencii výskumného inštitútu zameraného na tento odbor, ako aj stavovskej organizácie osobitne pomáhajú zahraničné aktivity jej autorov, ako aj členstvo niektorých z nich v Českej kriminologickej spoločnosti.

Podobne ako po iné roky aj na tohtoročnej konferencii

v Brne, ktorú prichýlila Právnická fakulta Masarykovej univerzity, sa zúčastnili prof. PhDr. Gustáv Dianiška, CSc., doc. JUDr. Tomáš Strémy, PhD., a JUDr. Lucia Šimunová, PhD. Vypočuli si príspevky v plenárnom zasadnutí a niektorých paneloch, ktoré boli venované trendom a novým javom v kriminalite a sankčnej politike v ČR. Aktívne potom vystúpili v ďalších paneloch. Prof. Dianiška a doc. Strémy v paneli Restoratívna justícia a komunitné sankcie prezentovali príspevok *Alternatívne tresty v aplikačnej praxi v Slovenskej republike*. Príspevok, ktorý je výsledkom druhej etapy výskumnej úlohy APVV, vyvolal značnú pozornosť účastníkov. JUDr. Lucia Šimunová vystúpila v paneli Závažné formy kriminality a vo svojom príspevku *Kriminologický pohľad na ekonomickú trestnú činnosť* využila zistenia zo svojej viacročnej vedecko-výskumnej činnosti. Dôležitým výsledkom takéhoto vzácného stretnutia je aj ďalšie prehĺbenie čínorodých vzťahov s našimi českými kolegami, ako aj propagácia dobrých počínov slovenskej kriminológie v zahraničí, ktoré sa zrodili na Trnavskej univerzite.

Gustáv Dianiška

O právnych obyčajoch v Afrike

O právnych obyčajoch v Afrike prišiel 2. marca 2016 porozprávať študentom Právnickej fakulty TU katolícky misionár z tanzánskej Mbezy, John Paul Ngotty. Stalo sa tak v rámci seminára z teórie práva, ktorý vedie JUDr. D. Krošlák, PhD., a ktorý aj v ten deň moderoval jeho špeciálny priebeh.

Tanzánska zjednotená republika, ležiaca na východnom pobreží strednej Afriky, vznikla zjednotením Zanzibaru a Tanganiky a obýva ju viac ako 120 etnických skupín, z ktorých najpočetnejší sú Swahílci, Sukumovia a Nymweziovci, no najznámejší celkom určite príslušníci nomádskoho kmeňa Masajov. Krajina nie je ani nábožensky homogénna, zastúpený je najmä islam, kresťanstvo a tradičné africké náboženstvá. Tanzánsky hosť pochádza z provincie Dar es Salaam, čo poukazuje najmä na prítomnosť islamu, ale v pevninskej oblasti sú podiely na obyvateľstve, čo sa týka troch spo-

John Paul Ngotty. Foto: Michaela Moravčíková

mínaných náboženských tradícií, v podstate vyrovnané. Väčšinou moslimský je Zanzibar, ale nájdeme tu aj hinduistov a budhistov v počte-

nej ázijskej komunite. Štát je formálne nábožensky neutrálny a vďaka ingerencii vlády krajina žije aj bez náboženských nepokojov a navyše aj s mnohými prejavmi spolupráce rôznych náboženských komunít.

Udržiavaniu zvykov a tradícií napomáha nepochybne aj to, že väčšina populácie žije na vidieku. Tradičné manželstvo je polygamné, obyčajne má muž dve ženy. Veľká dôležitosť sa pripisuje venu. Spätosť s prírodou podmieňuje nevyhnutnosť dobrej kondície mužov a žien pri výbere životných partnerov. Tá je vnímaná a oceňovaná často aj takým zvláštnym spôsobom, ako je hodnotenie výšky výskokov masajských mužov v tradičných červených odevoch. Študenti živo diskutovali nielen o iniciácii mužov do dospelosti mužov prostredníctvom lovu leva, ale aj o problematike obriezky či majetkových záležitostiach tradičných komunít.

Michaela Moravčíková

Katarína Neubelerová

sa narodila 26. mája 1993 v Poprade, v rokoch 2008 – 2012 študovala na Strednej umeleckej škole v Kežmarku, odbor propagačné výtvarníctvo. V súčasnosti je v 3. ročníku bakalárskeho štúdia na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity, odbor animácia výtvarného umenia.

Na konte má viacero výstav, ktorými sa predstavila publiku v Poprade i Trnave. Posledná z nich, realizovaná na prelome rokov 2014/2015, mala názov ARTKOHOOL (priestory Kníhkupectva AF v Trnave).

Názov ARTKOHOOL vychádza z autorkinho vzťahu k umeniu, od ktorého je závislá, ovplyvňuje celý jej život a svetonázor. Realitu transformuje do subjektívnych malieb, ktoré percipienta vtiahnu do jej vlastného sveta.

Formálnym východiskom tvorby Kataríny Neubelerovej je expresionizmus, maluje technikou alla prima. Obsahovo čerpá tiež z literatúry, zážitok z prečítaného pretvára do vizuálnej podoby, do malieb vkladá odkazy na preferované umelecké smery či na konkrétnych autorov.

Bola jednou z aktívnych členiek výstavy Pod kupolou, ktorá sa realizovala v priestoroch Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity. Zoskupenie piatich výtvarníčok netradičným umeleckým spôsobom reagovalo na problémy nevyhovujúcich priestorov na vyučovanie.

V súčasnosti sa autorka venuje tvorbe autoportrétov a portrétov. Výber z jej tvorby ponúkame na tejto dvojstrane.

Entartete kunst, olejomalba

„Nestačí sa len ponárať, je potrebné sa nechať utopiť v obraze, dovoliť mu naplniť vaše pľúca farbou, musíte sa vedieť omotať do plátna a hltáť vôňu čerstvo zaschnutej vrstvy posledného náteru.“

Katarína Neubelerová

Autoportrét č. 3, olejomalba

Autoportrét č. 7, olejomalba

Odtlačok mojej tváre, olejomalba

Už buď ticho!, olejomalba

Najbližšia pripravovaná výstava Kataríny Neubelerovej je naplánovaná na 23. 4. 2016 v priestoroch Artklubu na Hlavnej ul. 17 v Trnave.

Adalbertinum v zrkadle času

Jedným z prvých krokov v oblasti vzdelávania a výchovy mládeže, uskutočnených na podnet zakladateľa historickej Trnavskej univerzity, ostrihorského arcibiskupa Petra Pázmaňa, bolo založenie tzv. burzy sv. Vojtecha pre chudobných študentov urodzeného pôvodu v roku 1619. Burzou sa nazýval šľachtický konvikt, predchodca súčasných internátov a študentských domovov, ktorý poskytoval ubytovanie a stravu študentom gymnázií. Výchovná inštitúcia bola pomenovaná podľa patróna Ostrihomskej diecézy – sv. Vojtecha. Neskôr sa v dokumentoch označovala ako konvikt alebo seminár sv. Adalberta, resp. Adalbertinum (lat. *Adalbertus* = Vojtech) a budova, v ktorej v 17. – 18. storočí sídlila, je dodnes v Trnave známa pod týmto pomenovaním. K založeniu burzy došlo len tri roky po vymenovaní P. Pázmaňa za arcibiskupa a rovnaký čas uplynul aj od otvorenia šesťtriedneho jezuitského gymnázia v meste. Chudobní poslucháči gymnázia tak mohli byť ubyto-

Portál s plastikou sv. Vojtecha na kresbe Karola Voľtúku z roku 1947

Univerzitné námestie v roku 1856, vpravo Adalbertinum

vaní v Adalbertine a ich náklady na pobyt boli financované z fundácií – štipendií dobrodincov. Adalbertinum bol prvý šľachtický konvikt založený na území Uhorska.

Arcibiskup P. Pázmaň zakúpil pre konvikt poschodový meštiansky dom na rohu dnešnej Invalidskej a Hollého ulici a za 400 zlatých ho vykúpil od všetkých daňových povinností. V roku 1710 bol objekt zväčšený a bola pristavená kaplnka. Podľa zakladacej listiny sa o materiálne a finančné potreby konviktu malo postarať kolégium Spoločnosti Ježišovej v Trnave. Život chovancov bol presne stanovený domácimi záväznými pravidlami a vymedzený denným režimom. Porušovanie prísnych ustanovení sa sankcionovalo, no študenti si obvykle našli spôsoby, ako obchádzať poriadok. Ten sa sústredil najmä na náboženskú výchovu mládeže, formovanie morálnych a povahových vlastností, správanie, kým prospech a vedomostná úroveň boli druhoradé.

Po obsadení Moravy švédskymi

vojskami v roku 1642 mnohí bohoslovci z Olomouca dokončili teologické štúdiá v Trnave. Ostrihorský arcibiskup Juraj Lipaj týchto olomouckých seminaristov z dôvodu nedostatku ubytovacích priestorov pre kňazský dorast v seminároch v Trnave umiestnil aj v priestoroch Adalbertina, pôvodne určeného len pre svetskú mládež. Okrem laikov tu teda isté obdobie boli ubytovávaní aj bohoslovci a celkový počet ubytovaných osôb sa pohyboval okolo 20 – 40; napríklad v roku 1740 tu bolo ubytovaných 36 študentov.

Na základe dekrétu Márie Terézie z roku 1766 bola správa majetku konviktov podriadená Miestodržiteľskej rade, čo prakticky znamenalo, že jezuiti v Trnave stratili kontrolu nad výchovnými zariadeniami. Bol stanovený presný počet štipendistov, náklady na ich stravu a ošatenie, počet pedagógov, služobníctva, výdavky na ich mzdu a údržbu budov. Po zrušení jezuitskej rehole v roku 1773 bolo vedenie konviktov zverené svetským duchovným

alebo členom iných reholí a v roku 1784 boli konvikty nariadením Jozefa II. úplne zrušené.

Výchovné zariadenie Adalbertinum bolo v roku 1777 presťahované spolu s univerzitou do Budína, len jeho záhrady slúžili na pohybové aktivity poslucháčov Kráľovskej akadémie do roku 1784, keď bola presídlená do Bratislavy. Už v roku 1783 kúpilo budovu bývalého konviktu sv. Adalberta za 8 005 zlatých mesto a premenilo ju na nájomný dom. V druhej polovici 19. storočia boli v objekte ubytovaní vojaci a neskôr sa postupne priestory opäť využívali na vzdelávacie a výchovné ciele. Sídlila tu meštianska chlapčenská škola a od roku 1877 aj Učňovská remeselná a obchodná škola. Navyše od 80. rokov 19. storočia sem boli umiestnené aj niektoré triedy chlapčenskej ľudovej školy rímskokatolíckej cirkvi a verejná mestská knižnica. Knižnicu zriadila v roku 1886 trnavská pobočka Hornouhorskeho maďarského vzdelávacieho spolku (FEMKE), ktorá v roku 1908 v priestoroch Adalbertina otvorila aj Mestské múzeum, slúžiace do roku 1918. Jeho zbierky boli po prvej svetovej vojne rozobraté a priestory zabrali pre potreby školstva. V knižnici sa usporadúvali výstavy, prednášky, kurzy a v roku 1930 tu otvorili aj verejnú čítareň. V roku 1927 bola totiž zriadená Verejná knižnica

mesta Trnavy a ako knihovník v nej pôsobil aj dramatik Ferko Urbánek. Fungovala do roku 1953, keď bola pretransformovaná na okresnú ľudovú knižnicu a jej sídlom sa stala budova bývalej hospodárskej banky na Rázusovej ulici, v ktorej sídli dodnes pod názvom Knižnica Juraja Fándlyho.

Po vzniku Československa slúžilo Adalbertinum okrem knižnice naďalej aj vzdelávacím inštitúciám. V rokoch 1919 – 1954 tu sídlila Štátna meštianska škola chlapčenská a v rokoch 1919 – 1929 aj niektoré triedy ľudovej chlapčenskej školy. Budova bola v roku 1922 nadstavaná firmou Pittel a Brausewetter za 525 600 Kč o jedno poschodie, pribudlo 9 učební s príslušenstvom. Škola bola vybavená okrem špeciálnych pracovní aj akváriom, teráriom, kvetinovou a zeleninovou záhradou, skleníkom a včelínom. Okrem toho tu v rokoch 1929 – 1936 boli umiestnené aj triedy verejnej obchodnej školy a od roku 1927 do prvej polovice 30. rokov 20. storočia i Odborná škola pre ženské povolania. Od druhej polovice 20. storočia v Adalbertine sídlila základná škola, istý čas pomenovaná podľa Petra Jilemnického. Tento publicista a prozaik pôsobil na chlapčenskej meštianskej škole v Trnave ako výpomocný učiteľ v rokoch 1929 – 1932. Od roku 2004 je v budove

Záznam o založení konviktu pre chudobných študentov v ročenke trnavských jezuitov z roku 1619

Súkromné tanečné konzervatórium Dušana Nebylu a časť priestorov Adalbertina má od roku 2008 v prenájme aj Trnavská univerzita.

Henrieta Žažová
Ústav dejín TU

Použitá literatúra a pramene

Slovenská národná knižnica – Literárny archív v Martine, Acta jesuitarum in Hungaria ab anno 1599 usque 1647. Pars I. Tyrnaviae, annum 1619, pag. 54, sign. RKHS 1425a; *Dejiny Trnavy I.* Trnava : Mesto Trnava, 2010, s. 263 – 264; *Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave – história* [online] [cit. 2016-02-29]. Dostupné na internete: <<http://www.kniznicatrnavy.sk/sk/historia/>>; KOWALSKÁ, Eva. Pôsobenie Kráľovskej akadémie v Trnave (1777 – 1784). In: *Trnavská univerzita v slovenských dejinách*. Bratislava : VEDA, 1987, s. 288; KUŠNIRÁKOVÁ, Ingrid. *Piae fundationes. Zbožné fundácie a ich význam pre rozvoj uhorskej spoločnosti v ranom novoveku*. Bratislava : HÚ SAV vo vyd. PRO HISTORIA, 2009, s. 63 – 66, 87 – 88, 92; *Magyarország vármegyei és városai. Pozsony vármegye*. Budapest, s. d., s. 192; MOLNÁR, Július. *Spomienka na trnavské školy, ich pedagógov i abiturientov*. Trnava : Klescht, 2008, s. 22; RUČKA, Štefan. *Trnava čili historicko-miestopisný nástin krutých osudov a pamätností...* Skalica : Tlačou F. X. Škarnicla synow, 1868, s. 31, 42 – 43; *Trnava 1238 – 1938*. Trnava : SSV, 1938, s. 79, 211, 226, 265 – 266, 296, 308, 310, 335; VELICS, László. *Vázlatok a magyar jezsuiták multjából III.* Budapest, 1914, s. 35.

Budova Adalbertina v súčasnosti

Štúdium v náručí ticha a prírody

(Postrehy doktorandky z univerzity v americkom Carbondale)

Keď som sa prvýkrát dozvedela o možnosti absolvovať ročný študijný pobyt na Southern Illinois University v Carbondale, lomcovali mnou veľmi protichodné pocity. Na jednej strane to bolo nadšenie a zvedavosť, ktoré však na druhej strane sprevádzal strach z cudzieho a vzdialeného sveta. No nechcela som dopustiť, aby strach stál v ceste môjho rozvoja, a preto som sa napokon vlani v auguste rozlúčila s rodinou a priateľmi a pustila sa do najväčšieho dobrodružstva v mojom živote.

Carbondale je síce iba malé mestečko, ktoré ničím nepripomína americké veľkomestá, no o to vhodnejšie podmienky poskytuje na štúdium doslova v náručí ticha a prírody. Po siedmich mesiacoch už človeka nemôžu prekvapiť ani veвериčky pobehujúce na každom kroku, srnčia rodinka prechádzajúca sa pred oknom či medveďík čistotný vykrádajúci smetiak.

Svoje štúdium absolvujem vo Phenomenology Research Center, čo je významné fenomenologické výskumné pracovisko s bohatou knižnicou a ešte bohatšou kultúrnou diverzitou. Centrum totiž pravidelne pozýva študentov aj akademikov z celého sveta, čím umožňuje interkultúrnú diskusiu na vopred dané filozofické problémy; v tomto akademickom roku je to otázka osobnej identity. V rámci našich diskusných stretnutí, ktoré prebiehajú každý utorok pri svetle sviečok a aróme čerstvo uvarenej kávy, som mala možnosť zoznámiť sa so študentmi a akademikmi z Iránu, Číny, Japonska, Ameriky či dokonca s docentom Jakubom Čapkom zo susedného Česka, ktorý mi je aspoň malou pripomienkou domova v novom svete.

Filozofické, ale aj voľnočasové rozhovory sú pre mňa obrovským zdrojom informácií o cudzích kultúrach a ich spôsobe uvažovania a často vedú k veľmi zábavným situáciám a poznatkom, napríklad, že Elvis Presley či

Freddie Mercury zďaleka nie sú celosvetovo známymi hviezdami alebo že za hlavné čínske náboženstvo sa považuje komunizmus. Okrem spoznávania amerického školstva a svetových kultúr som sa bližšie oboznámila aj s americkým spôsobom života a najznámejšími americkými sviatkami. Počas halloweenu som mala možnosť vidieť deti pobehujúce v maskách a zbierajúce sladké odmeny, zúčastnila som sa na tradičnej večeri na Deň vďakyvzdania (moriak, výpek z mäsa, sladké zemiaky a tekvicový koláč nemohli, samozrejme, chýbať), zažila som aj vianočný svetelný sprievod s pochoďovými orchestrami a Santa Clausom na obrovských vysvietených saniach.

Aby však moje zážitky neboli obmedzené iba na malé mestečko, podnikli sme s priateľmi výlety do hlavného mesta Illinois, Chicaga, či vyrazili na odvážnu desaťdňovú jazdu autom po východnom pobreží. Naše destinácie zahŕňali Atlantu, kde sme sa zároveň zúčastnili na najväčšej konferencii orientovanej na kontinentálnu filozofiu – SPEP, nasledovali Washington D.C., New York, Boston a Harvardova univerzitu. Áno, skutočne sme zdolali New York autom, a to dokonca – na prekvapenie každého z nás – bez jediného škrapanca. Naše šťastie nás však opustilo cestou späť, len niekoľko hodín pred bránami Carbondale, keď sme v noci na diaľnici zrazili gauč, čím sme si jednak vyskúšali naše komunikačné a organizátorské schopnosti vo vypätej situácii (žiaľ, 911-tka vás nevie lokalizovať v priebehu troch sekúnd, ako to býva v amerických filmoch), a zároveň sme pobavili policajta i odťahovú službu našou vtipnou príhodou. Aj to bol pre nás dôkaz, že Amerika je skutočne miestom nekonečných možností a prekvapení.

Môj pobyt sa však pomaly blíži ku koncu a ja si uvedomujem, že čo mi bude skutočne veľmi chýbať, sú ochotní a ústretoví ľudia, ktorí vás zakaždým pozdravia, zdvorilo sa spýtajú na váš deň, s úsmevom vám podr-

žia dvere, spontánne sa vám prihovoria na ulici, aj keď ste sa v živote nestretli a nevideli. Napriek všetkému, čo si o Američanoch na Slovensku myslíme, nemožno im uprieť omnoho vrelší prístup k druhým ľuďom vrátane cudzincov. Po toľkých mesiacoch sa v tejto krajine cítim sebaisto ako doma a obávam sa, že na slovenský spôsob života si budem musieť chvíľu zvykať. Svoje rozhodnutie skúsiť štúdium v zahraničí považujem za jedno z najlepších a najdôležitejších v živote, ktoré ma posunulo nielen v profesijnom, ale aj osobnostnom raste. Napriek všetkým nezabudnuteľným zážitkom mi však moja univerzita a kolegovia skutočne chýbajú a veľmi sa teším na stretnutie v máji.

Monika Benkőová
doktorandka Katedry filozofie FF TU

Harmonický prístup k pacientovi

(Dojmy z exkurzie vo viedenskom Donaushpital)

Dňa 19. novembra 2015 navštívili štátne zariadenie Donaushpital vo Viedni študenti 2. ročníka denného štúdia odboru ošetrovateľstva našej univerzity, vedení PhDr. Janou Martinkovou, PhDr. Silviou Putekovou, PhDr., a PhDr. Oľgou Kabátovou, PhDr. Budova zariadenia nás naozaj očarila, už z vonka vyzerala veľmi moderne a novodobo. Priestrannou halou s informačným pultom sme sa dostali do zasadacej miestnosti, kde nás privítali pani riaditeľka zariadenia a vedúca sestra oddelenia pulmonológie. Oboznámili nás s chodom zariadenia, ale čakalo nás aj chutné občerstvenie. Potom sme sa rozdelili na dve skupiny a vybrali sa na prehliadku, každý do inej časti zariadenia. Atmosféra tu bola veľmi harmonická a príjemná, nestretli sme sa so žiadnym stresom, nervozitou či nebudaj chaosom. Každé poschodie malo „smokingroom“ pre zamestnancov, ktorí fajčia; bolo naozaj vidieť, že myslia po každej stránke na potreby svojich zamestnancov.

Klienti boli ubytovaní v izbách zväčša po jednom alebo dvoch, iba tí, ktorí si vyžadovali veľmi špecializovanú starostlivosť, boli ubytovaní po viacerých v jednej veľkej miestnosti. Samozrejme, že izby mali určitý štandard, boli dostatočne veľké a každá mala priestrannú kúpeľňu. Na každom poschodí bola na chodbe jedna spoločná priestranná kúpeľňa. S nedostatkom slnečného svetla sme sa tu nestretli, v izbách a chodbách boli od stropu po zem veľké presklené okná. Niektorých klientov, ktorí mali izby na prízemí, keď bolo pekné počasie, vyniesli s posteľou von na terasu. Svoje izby mali pacienti označené menom a niektorí aj fotografiou.

Pred každou izbou bol vozík so zdravotníckymi pomôckami rôzneho druhu, doslova sme sa o ne potýkali. Čo sa týka personálu, bol farebne odlišný. Sestry mali oblečené tyrkysové šaty, vrchné sestry oddelenia plášť, ošetrovatelia zelenú uniformu. Každý z pracovníkov mal menovku a taký malý bonus – úsmev na tvári.

Vec, ktorú ocení každá pracujúca matka, je možnosť škôlky v zariadení, kde pracuje. Aj tu sme sa stretli s takou škôlkou. Bolo naozaj milé počuť detský džavot, keď sme prechádzali cez halu a videli sme ich cez okno hrať sa. Také zariadenie je značne výhodné a život uľahčujúce pracujúcim ženám.

Po prehliadke nás vzali ešte do vedľajšej školy, kde vychovávajú budúce zdravotné sestry. Ich vzdelávanie je dosť odlišné od toho nášho: tu stačí byť diplomovanou sestrou, čo u nich znamená trojročné vzdelanie bez maturity. Až v tomto roku zavádzajú vysokoškolské štúdium podľa zásad Európske únie. No oveľa viac než o výsledky štúdia dbajú o charakter a povahu záujemcu, preto je pre nich veľmi dôležitý prijímací pohovor.

Po exkurzii sme sa poďakovali pani riaditeľke zariadenia aj vrchnej sestre pneumologického oddelenia za možnosť návštevy, zodpovedali sa dodatočne otázky a nakoniec sme im odovzdali malé darčeky, ktorým sa, dúfame, potešili. Zariadenie Donaushpital nás okúzilo nielen svojím moderným vonkajším vzhľadom, ale aj špeciálnym vybavením a prístupom k pacientovi.

Silvia Puteková, Lucia Ábelovičová, Stanislav Vaněk

Závazky očami študentov

V dňoch 26. – 27. novembra 2015 sa v Učebno-výcvikovom stredisku Danišovce konal v poradí *III. ročník študentského sympózia z obchodného práva*, ktoré každoročne organizuje Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach. Aktuálny ročník bol zameraný na tému *Obchodné záväzky – všeobecná časť*.

Cieľom podujatia bolo poskytnúť študentom príležitosť rozvíjať svoje analytické a argumentačné schopnosti. Témy boli zamerané na otázky, ktoré nie sú jednoznačne upravené v právnych predpisoch a takisto nie sú jednoznačne vnímané právnou teóriou ani praxou. Študenti jednotlivé témy samostatne spracovali v príspevku, ktorý na sympóziu prezentovali pred ostatnými účastníkmi. Po každom príspevku nasledovala podnetná diskusia.

Na sympóziu boli pozvaní i zástupcovia Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, za čo sa chceme košickým organizátorom poďakovať. Veríme, že v budúcnosti prejavia záujem o dané podujatie i naši študenti.

Daniela Hlobíková

Deň pod hranicou chudoby

Občianske združenie Health Initiatives Association (HIA) spustilo kampan' pod názvom „*Preži deň pod hranicou chudoby*“. Jej úlohou je ukázať obyvateľom Slovenska život tých najchudobnejších. Združenie HIA vyzýva ľudí, aby si vyskúšali prežiť aspoň jeden deň pod hranicou chudoby, teda v daný deň neminúť viac ako 1,1 eura. Do tejto sumy musí byť zahrnutá denná strava, cestovné a všetky iné výdaje. HIA chce touto aktivitou priblížiť život, ktorému čelia milióny ľudí najmä v Južnej Ázii a subsaharskej Afrike. Ponúka aj možnosť poslať príspevok na účet organizácie. Bližšie informácie na web stránke www.hia-slovakia. Deň pod hranicou chudoby je inšpiratívna výzva v Roku milosrdenstva.

(bch)

ŠRVŠ: Vzdelávanie treba brať vážne...

... a výsledky volieb to potvrdzujú. Téma postavenia školstva rezonovala niekoľko posledných týždňov ako jedna z najhorúcejších predvolebných tém, a to aj napriek iným „favoritom“, ako sú migranti či korupcia na Slovensku. Za občianskou nespokojnosťou stal vznik Iniciatívy slovenských učiteľov (ISU) – neskôr podporená aj Iniciatívou vysokoškolských učiteľov (IVU). Zaznamenali sme aj prvé „lastovičky“ v podobe občianskych iniciatív, ako je kampaň A DOSŤ! či krátko pôsobiaca skupina Za živú univerzitu. Napriek tomu, že jednotlivé zoskupenia reprezentovali záujmy svojich cieľových skupín, stanovisko Študentskej rady vysokých škôl (ŠRVŠ) bolo jednoznačné – vyjadrilo podporu všetkým aktivitám, ktoré poukazujú na potrebné zmeny v školstve, a odmietlo spôsob komunikácie vládnej strany s učiteľmi, ktorí sa dožadovali len plnenia sľubov.

Snaha o presadenie prioritného postavenia školstva na Slovensku sa jasne odzrkadľovala aj v oficiálnych kruhoch. Spolu s odborármi, reprezentáciami a záujmovými organizáciami školstva sme vytvorili deklaráciu spoločnú pre regionálne a vysoké školstvo. Školské prostredie sa teda zjednotilo a vyslalo jasný signál smerom k vláde a politickým reprezentáciám, že sa už neuspokojí s kozmetickými korekciami a nekonečnými sľubmi – školstvo musí byť prioritou novej vlády a celého politického spektra. V našej snahe nás osobne prišiel podporiť prezident Andrej Kiska (pozri na obr.). Školstvo označil za prioritu

krajiny a vyzval nás študentov, aby sme sa nebáli vyjadriť svoj názor a pokračovali v presadzovaní potrebných zmien aj po voľbách.

Po prekvapivom výsledku parlamentných volieb ťažko vydobytú tému školstva odrazu prekryl strach z extrémizmu, ktorému dala hlas časť občanov. Bol tento výsledok zodpovedným volebným aktom, ktorým uvedomelí občania deklarovali svoj politický názor? Alebo to bol len prejav nespokojnosti či občianskeho oportunizmu voči zabehnutému systému? Jedno je isté: v kruhu mladých ľudí je veľká časť, ktorá extrémizmus nezavrhne, ba priamo s ním sympatizuje. Tento jav poukazuje okrem iného aj na akútnu potrebu zmeny vo vzdelávacom procese na našich školách.

Dnes by sme nemali iba zalamovať rukami, ale cielene zvýšiť svoju aktivitu, občiansku obozretnosť a uvedomelosť. Mali by sme zosilniť tlak na zodpovedných a vytrvať v presadzovaní školskej reformy, reformy, ktorej výsledkom bude vzdelávací systém spôsobilý vychovať zodpovedného a kriticky mysliaceho občana – voliča.

Študentská rada vysokých škôl

Oslávme svoje počatiny

Spoločenskú novinku – oslavu svojich počatín (deň, keď náš život začal počatím a náš život nenarodeného dieťaťa prebiehal pod srdcom matky) – začalo v minulom roku propagovať Fórum života a študenti bratislavského Univerzitného pastoračného centra pri príležitosti Dňa počatého života. Oslava je príležitosťou na vyslovenie vďaky svojim rodičom. Deň

počatého života býva organizovaný dňa 25. marca, keďže v tomto roku vychádza na tento dátum Veľký piatok, posúva sa oslava na nedeľu 3. apríla. Hlavným cieľom kampane *Dňa počatého života* je šíriť úctu k ľudskému životu od momentu počatia. Prejavom pro-life zmýšľania je nosenie bielej stužky.

Bohumil Chmelík

Z obleku do džínsov...

Vážení čitatelia, v tomto čísle *Universitas Tyrnaviensis* sa chceme vrátiť k ankete, v ktorej ste sa mali možnosť vyjadriť k nášmu univerzitnému časopisu. Motivuje nás snaha priniesť Vám časopis podľa Vašich predstáv a zároveň Vás čoraz intenzívnejšie zapájať do jeho tvorby.

Z každej fakulty či pracoviska univerzity sa našlo viacero študentov, pedagógov či iných pracovníkov, ktorí neváhali podeliť sa s nami o svoje postrehy, pripomienky a názory, pričom niektoré z nich nás veľmi potešili, ďalšie motivovali k zmene a iné dokonca pobavili. Je pre nás veľmi potešujúce, že väčšina z Vás časopis pozná a pravidelne si ho prečíta. Zároveň sme však zistili, že niektorí síce nevedia, že takýto časopis existuje fyzicky, ale zato ho čítajú elektronicky.

Čo sa týka samotného časopisu, prejdime k jednotlivým rubrikám, ktoré boli predmetom ankety.

S obálkou časopisu bola spokojná väčšina opýtaných; zaujala nás myšlienka využívať karikatúry na obálke. Veľmi dobrý nápad. Na tomto mieste vyzývame prípadných šikovných karikaturistov z našej univerzity, aby sa neváhali s nami podeliť o svoje umelecké diela. Ďalšia skupina respondentov by zasa viac ocenila jej farebnejšiu a pútavejšiu grafickú úpravu.

K štruktúre nášho časopisu sme zaznamenali kritickejšie ohlasy, pričom najinšpiratívnejšie bolo pre nás zhodnotenie jedného/jednej z Vás, že sme „oblekový časopis, ktorý by sa mal radšej obliecť do džínsov a saka“. Máte pravdu, v džínsoch sa človek cíti pohodlnejšie. Viacerí z Vás by privítali témy týkajúce sa možností študentov v oblasti Erazmus, dobrovoľníctvo, chýbajú Vám informácie o chystaných podujatiach a informácie o možnostiach uplatnenia sa po absolvovaní štúdia. Iným chýbajú na stránkach časopisu zábavné „brebty“ vyučujúcich (súhlasíte, milí pedagógovia?)

či perly študentov (myslím, že naši pedagógovia ich už v písomkách našli počas svojej kariéry dost).

Vaše hodnotenie priestoru pre jednotlivé katedry a fakulty v časopise bolo jednou skupinou respondentov hodnotené ako dostatočné, inou skupinou naopak. Poznáte zástupcov Vašich fakúlt v redakčnej rade časopisu, ktorých môžete osloviť s Vašimi návrhmi?

Čo sa týka jednotlivých rubrik v časopise, väčšina z Vás bola so súčasnou štruktúrou spokojná, no padli aj zaujímavé návrhy na nové rubriky, ako napríklad informovanie o nových interných predpisoch univerzity, kalendár pripravovaných prednášok, krstov kníh či plánovaných univerzitných podujatí. Z praktického hľadiska by vás zaujímalo, ako napríklad vybaviť Erazmus, ako úspešne prezentovať, ako sa orientovať v databázach alebo dokonca článok o tipoch a trikoch, ako vyštudovať našu univerzitu (týmto prosíme pedagógov, ktorí vlastnia nejaký zázračný návod, o jeho posunutie do redakcie). Chýba Vám viac príspevkov o UPC, pracovisku v Afrike či úspechoch našich pedagógov.

Ďakujeme aj za zaujímavé tipy a rady pri tvorbe časopisu. Niektorým z Vás by postačili iba dve čísla ročne, ale zato s vyšším počtom strán, iní by chceli recenzie zaujímavých kníh a časopisov, ďalší by privítali jeho bulvárnejšiu formu a dokonca sme od jedného respondenta dostali odporúčanie vymeniť celú redakčnú radu. To Vám síce nevieme sľúbiť, ale zato máme motiváciu pracovať tvorivejšie a prinášať Vám časopis taký, aký ho chcete mať!

Na tomto mieste Vás opäť vyzývame na spoluprácu pri tvorbe časopisu. Staňte sa našimi spolupracovníkmi a zasielajte Vaše príspevky na adresu casopis@truni.sk

Klaudia Vidová

Zľava: Katarína Kucbelová, Ivana Taranenková, Radoslav Passia, Agda Bavi Pain

Hľadanie súčasnosti

...tak sa volá kolektívna monografia mapujúca aktuálnu podobu a charakter slovenskej literatúry. Ide o ucelenejšiu reflexiu literárnej prevádzky v našich podmienkach, ktorá rozpráva príbeh literatúry od začiatku nového milénia – od roku 2000. Jej ambíciou je podať ucelený (hoci nie definitívny) obraz o pohyboch a dianí v súčasnej prozaickej a básnickej produkcii.

V spolupráci s vydavateľom tohto titulu – Literárnym informačným centrom – usporiadala Katedra slovenského jazyka a literatúry PdF TU podujatie, na ktorom predstavilo a priblížilo monografiu študentom slovenskej literatúry. Stretnutie s editormi publikácie – Ivanou Taranenkovou a Radoslavom Passiom, pracovníkmi Ústavu slovenskej literatúry SAV – sa uskutočnilo 2. marca 2016. Hostí na akademickej pôde privítal dekan fakulty prof. René Bílik, ktorý vo svojom úvodnom slove vyzdvihol význam akcií umožňujúcich študentom bližší a bezprostrednejší kontakt priamo s aktérmi literárneho života. Zostavovatelia monografie následne predostreli základné východiská svojho literárnovedného uvažovania, ktoré sa pretavilo do výsledného textu. Zároveň naznačili viaceré problematické miesta, s ktorými sa museli vyrovnávať pri úlohe vyrozprávať príbeh/„dejiny“ aktuálnej literárnej tvorby. Na podujatí sa zúčastnili i autori: poetka Katarína Kucbelová a prozaik/básnik Agda Bavi Pain. Obaja zastupujú mladú generáciu spisovateľov a svoje vstupy oživilí autorským čítaním svojich textov.

Záver stretnutia nadobudol diskusný charakter, uvažovanie o súčasnej literatúre, jej percepcie a písania o nej iniciovalo viacero podnetných otázok z publika.

Radoslav Raffaj

Katedra slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity
v spolupráci s Univerzitnou knižnicou Trnavskej univerzity v Trnave

vyhlasuje

súťaž o najlepšiu

ŠTUDENTSKÝ FEJTÓN

V súťaži sa môžu zúčastniť študenti všetkých fakúlt
denného i externého štúdia Trnavskej univerzity.

Podmienky súťaže:

- krátky fejtón s vtipnou pointou v rozsahu max. 2 strany A4
(môže byť aj kratší) treba poslať do **15. 4. 2016**
na mailovú adresu gabriela.magalova@truni.sk;
- odoslaný príspevok označte heslom ŠTUDENTSKÝ FEJTÓN
a uveďte svoje celé meno a fakultu.

Názov fejtónu si študent volí sám.

Témy sú ľubovoľné, napr.: politická situácia, študentský život, ľudské ego,
moja rodina, heroické činy dnešných čias, školstvo v ofsajde a podobne.

Prvé tri ocenené príspevky budú finančne honorované:

1. miesto – 150,– €
2. miesto – 100,– €
3. miesto – 50,– €

Členovia poroty:

doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD. – KSJaL PdF TU
Mgr. Radoslav Raffaj, PhD. – KSJaL PdF TU
PhDr. Zuzana Martinkovičová – Univerzitná knižnica TU

TEŠÍME SA NA VAŠE VTIPNÉ A ORIGINÁLNE TEXTY. ☺